Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 8 זייטען

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען

נייעס פאלקסבלאט

№ 157 | Łódź, Środa, 8 lipca 1931 r. | נײנטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך כג תמוז תרצ״א | № 157

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פראנצויזיש-דייטשע דערנעהנטערונג

ערקלערונג פון דייטשען רייכסקאנצלער

בערלין, 7 (טו) די דייטשע רעגירונג האט זיך אויף דער דינסטאגדיגער זיצונג בעשעפטיגט מיט די פאריזער אונטערהאנדלונגען.

דער רייכסקאנצלער דיטריך האט שפעטער גע-געבען פאר די פרעסע-פערטרעטער אייניגע ער-קלערונגען איבער דער לאגע.

דער קאנצלער האט זיך גענוי אפגעשטעלט אויף דעם הובער-פלאן און אויף דער געשפאנטער שטימונג, וואס עס האט ארויסגערופען אין דייטש-לאנד די צוריקגעהאלטענע שטעלונג מצד פראנק-רייך. ער האט אויך אויסגעדריקט זיין צופרידענ-הייט מיט דעם גינסטיגען אויסגאנג פון די אונ-טערהאנדלונגען אין פאריז. ווייטער האט דער קאנ-צלער אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אז דער הו-בער-פלאן וועט ברענגען געוויסע פערלייכטערונגען אין די דייטשע פינאנצען.

דאס וויכטיגע איז אבער, וואס דייטשלאנד זעהט דערין א ווידערגעבורט פון פערטרויען און דער-נעהנטערונג צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך.

דאס דייטשע פאלק ווערט ווייטער גערופען צו שפארזאמקייט

בערלין, 7 (טו) די דייטשע רעגירונג האט ארויסגעלאזן אנ'אויפרוף אין וועלכען עס ווערט שטארק געלויבט הובערס פלאן און דאס דייטשע פאלק ווערט ווייטער אויפגעפאדערט צו פיהרען די ווייטגעהענדסטע שפארזאמקייטען. און עס ווערט אנגעוויזען, אז הובערס פלאן וועט ברענגען געוויסע פערלייכטערונגען אין דער דייטשער ווירטשאפט.

קאנפערענץ צווישען אמעריקא, ענג-לאנד, פראנקרייך און דייטשלאנד

וועט פארקומען אין לאנדאן

לאנדאן, 7 (טו). מאקדאנאלד האט אויף אנ'אנפראגע ערקלערט, אז די ענגלישע רע-גירונג האט איינגעלאדענט קיין לאנדאן אויף א קאנפערענץ וועגען הובערס-פלאן, די מלוכות פון אמעריקא, פראנקרייך און דייטשלאנד, אויסצוארבייטען די טעכנישע אדורכפיהרונג פון הובערס-פלאן.

ווי מען איז מודיע פון וואשינגטאן האט נ.י. אמעריקא געמאכט א גוטען איינדרוק די איינ-לאדונג פון דער ענגלישער רעגירונג צו דער לאנ-דאנער קאנפערענץ.

קורס פון דאלאר פאלט ווייטער

ווארשא, 7 (טעלעפאניש) נעכטען איז אויף דער בערזע ווייטער געפאלען דער קורס פון דאלאר אויף 9 זל. אין דער שטאט האט מען גע-מאכט טראנזאקציעס אויף 8,96 — 8,98 גל.

גרויסע הזקות האבען געליטען די וואלוטע-שפעקולאנטען. די צענטראלע פון דער „באנק פאל-סקי" האט געצאהלט פאר א דאלאר נישט מעהר ווי 8,95 זל.

נאך דער פערשטענדיגונג צווישען אמעריקא און פראנקרייך

קאנפערענצען פון עקספערטען. — דייטשלאנד וועט זיך בעטייליגען אין דער אמעריקאניש-פראנצויזישער קאנפערענץ. — בריאן פאהרט נישט קיין בערלין

פאריז, 7 (טו) אין די גוט אינפארמירטע קרייזען רעכענט מען, אז דאס צוזאמענקומען פון די עקספערטען זאל פארקומען ענדע וואך.

דער אפמאך זאל אונטערגעשריבען ווערען פון פרעמיער לאוואל, אויסערן-מיניסטער בריאן מצד פראנקרייך, און פינאנץ-מיניסטער מעלאן מצד אמעריקא.

פאריז, 7 (טו) היינט, אדער מארגען וועט די פראנצויזישע רעגירונג רופען א קאנפערענץ וועגען א פערשטענדיגונג, ווי אזוי אדורכצופיהרען די בעשלוסען בנוגע אמעריקאס מאראטאריום-פלאן. אין דער קאנפערענץ וועט אנטיילנעהמען אויך דייטשלאנד.

פאריז, 7 (טו) אין בערלין קורסירען קלאנ-גען, אז בריאן זאל דעם 8. אויגוסט קומען קיין בערלין, די דאזיגע קלאנגען ווערען אפגעלייקנט פון אפיציעלע פראנצויזישע און דייטשע קרייזען.

—:O:—

40 פאסאזשיר צוגען ווערען אפגעשטעלט

אין דער לעמבערגער באהן-דירעקציע

לעמבערג, 7 (טעלעפאניש) די קרייז-דירעקציע פון דער מלוכה-באהן אין לעמבערג איז מודיע, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער נויטווענ-דיגקייט איינצופיהרען א דרינגענדע שפארזאמקייט אויף די באהנען, — ווערען אפגעשטעלט, פון 15 יולי אן אנ'ערך 40 פאסאזשיר-צוגען אין דער לעמבערגער קרייז-דירעקציע, צוליב דעם, וואס אין די זעלבע צוגען פאהרען זעהר ווייניג פאסאזשירען און עס ווערען נישט געדעקט די אויסגאבען פון די קורסירענדע צוגען.

גרויסע שטרייקען אין שפאניען

טייל-ווייזער אלגעמיינער שטרייק

פאריז, 7 (טו) פון בארצעלאנא איז מען מודיע, אז די בעוועגונג אין פארט איז אין גאנצען אפגעשטעלט, צוליב'ן שטרייק פון די טראנספארט-ארבייטער.

פון נעכטען אן שטרייקען אויך די פערסאנאלען פון די טעלעגראף און טעלעפאן.

מען דערווארט עס זאל אויסברעכען אן אל-געמיינער שטרייק. די סיטואציע אין שטאט איז אנגעשטרענגט.

מאדריד, 7 (טו) דער שטרייק פון די טע-לעפאנען איז היינט א דורך רוהיג. אמשווערסטען איז די לאגע אין בארצעלאנא און וואלענציא.

אין דער פראווינץ טאלעדא האט די בעפעלק-רונג פון איין דארף אנגעגריפען די בירגער-וואך. די לעצטע האבען בענוצט געווער, צוויי פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

מאדריד, 7 (טו) שטרייקענדע האבען איבער-געשניטען די טעלעפאן-לייטונג צווישען וואידא און לעאן. דאס צוריקשטעלען די טעלעפאן-פער-בינדונג קומט פאר אונטער דער וואך פון פאליציי.

אין מאדריד האט פאליציי פונאנדערגעטריבען מיט גומענע שטעקענס פערזאמעלטע גרופען שטריי-קענדע, פאר'ן טעלעפאן-בנין.

אין סענטא-מארציא און אין קודאנא איז ער-קלערט געווארען א גענעראל-שטרייק אונטער דער אנפיהרונג פון די סינדיקאליסטען.

אין גאנץ קאטאלאניען איז אויף מיטוואך פרא-קלאמירט געווארען א שטרייק פון דער וואסער-לייטונג און ליכט-פערזארגונג.

דערטרונקען געווארען א סאוויע-טישע אונטערוואסער-שיף

העלזינקי 7 (ספ. טעל.) ווי מען גיט איבער זאל ביי די ברעגעס פון עסטלאנד האבען דערטרונקען געווארען א צווייט סאוויעטיש אונטער-וואסער-שיפעל.

צו אונזערע ג' לעזער!

מיר ארגאניזירן א צווייטע סעריע פון אונזער

גרויסען פרעמיען-קאנקורס

אין דער דאזיגער סעריע וועלן אריינגעהן ווערטפולע, פראקטישע חפצים, ווי:

א זשיראנדאל, עלעקטרישע נאכט-לעמפלעך,
א וויזשימאטשקע, אייל-בילדער, א קאווע-סערוויז,
א קינדער-ראוער, פלייש-מאשינקעס, ביכער

און פיל, פיל אנדערע ווערטפולע זאכען.

דעריבער שניידט היינט אויס דעם דאזיגען קופאן!!

די גענויע רשימה פון די פרעמיעס וועט נאכקומען.

קופאן 5—1

2-טע סעריע פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס — פון — „נייעס פאלקסבלאט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין פרע-מיען-קאנקורס איז נעטיג צוזאַ-שטעלען בלויז 30 קופאנען.

פאר די לעזער, וועלכע האבען נישט בעוויזען אויסצושניידען די ערשטע 3 קופאנען פון אונזער צווייטען גרויסען פרעמיען-קאנקורס, גיבען מיר היינט עקסטרא 1 (איין) קופאן, וואס פערטרעט די דריי ביז איצטיגע קופאנען.

אַ דאַנק צום אַמעריקאַנער פאָלק

האָט נעכטען טעלעגראַפיש געשיקט פרעזידענט הינדענבורג

ב ע ר ל י ן, 7 (טז) פרעזידענט הינדענבורג האָט צוגעשיקט צום פרעזידענט הוּווער אַ דעפּעשע וועלכע ער דאַנקט דעם אַמעריקאַנער פאָלק און דעם אַמעריקאַנער פּרעזידענט צוליב דער ערפאָלגרייכע באַמיהונג אין פּאַריז צוליב וואָס דייטשלאַנד באַקומט אַ מאָראַטאָריום אויף אַ יאָהר. הוּווערס איניציאַטיוו באַצייכענט הינדענבורג אַלס אַ נײַע ערא פון אַ פרידליכע וועלטליכע צוזאַמענאַרבייט.

פאַרוואָס האָט מען אַ געשטאָרבענעם יודישן סטודענט פון פוילן

נישט געוואָלט מקבר זיין אויפן יודישען בית עולם אין שטראַסבורג

פ אַ ר י ז, (יט"א) איניגע יודישע צייטונגען האָבען מיטגעטיילט, אַז די יודישע קהלה אין שטראַסבורג האָט זיך אָנטזאָגט מקבר צו זיין אויפ'ן יודישען שטאָטישען בית-עולם אַ יודישען סטודענט פון פוילען, וועלכער איז דערי־בער געבראַכט געוואָרען צו קבורה אויפ'ן אונטערשטאָטישען בית-הקברות.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, ערקלערט די קהלה אין שטראַסבורג, אַז דער שטח פונ'ם יודישען בית-הקברות איז זעהר קליין. נאָך פאַר 2 יאָהר איז באַשלאָסען געוואָרען מקבר צו זיין אויף דעם בית-עולם בלויז די מיטגלידער פון קהלה. וואָס איז שייך די נישט-מיטגלידער פון דער קהלה, ווי אויך אויסלענדער, ווערען זיי געבראַכט צו קבורה אויף אַ נייעם בית-עולם אין געדסהיים, 20 קילאָמעטער פון דער שטאָט.

אין דער לויה פונ'ם יודישען סטודענט האָט אויך אַנטיילגענומען דער רב פון דער יודישער קהלה אין שטראַסבורג.

שפּאַרזאַמקייט אין די מלוכה'שע אַדמיניסטראַציעס אויף פּראָווינץ

צוזאַמענפאַהר פון וואָיעוואָדעס אין וואַרשאַ

וו א ר ש אַ, 7 (טעלעפאָניש). אונטער'ן פאָרזיץ פון אינערן מיניסטער פּיעראַצקי האָט זיך נעכטען אָנגעהויבען דער צוזאַמענפאָהר פון וואָיעוואָדעס אין וואַרשאַ.

די הויפּט-טעמא פון צוזאַמענפאָהר איז די אַרבייטס-מעטאָדען פון דער מלוכה-אַדמיניסטראַציע און צוזאַמענהאַנג מיט דער רעאָרגאַניזאַציע און שפּאַרזאַמקייט אין דעם בודזשעט.

קודם-כל בעשטעהט די רעגירונגס רעפאָרם אין דעם, עס זאָלען אָפּגעשאַפט ווערען איינינע קלענערע וואָיעוואָדזשטוועס, וואָס עס וועט אויך טאַקע געשעהען גאָר בקרוב.

א חוץ דעם האַנדעלט זיך וועגען ליקווידירן די קליינע פּאָוויאַטען אין גאַליציען. פון דער אַלגעמיינער צאָהל 233 פּאָוויאַטען, קאָן מען סקאַסירען אַנ'ערך 30. דאָס קאָן אריי־ברענגען אַ שפּאָרזאַמקייט אויף 2 מיט אַ האַלבען מיליאָן זל. אַ יאָהר

דריי יודישע זעלבסטמאָרדען אין וואַרשאַ

וו א ר ש אַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט זענען אין וואַרשאַ פאָרגעקומען דריי יודישע זעלבסטמאָרדען.

אויף מוראַנאָווער 6 האָט זיך אַראָפּגעוואָרפען פון 4 שטאָק די 50-יעהריגע מרים מיינסקא. זי איז געבליבען טויט אויפ'ן אָרט.

אויף פּוואַרדא 46 האָט זיך פאַרסמט די 26-יעהריגע חנה ליפשיץ, עס האָט זיך נישט איינגעגעבען איהר אָפּצוראַטעווען.

אויף נאַוואָליפּקאַ 49 האָט זיך פאַרסמט די 25-יעהריגע הינדע פּיאַסעצקאַ. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען די זעלבסטמערדערין אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

גוואַלדיגער איינדרוק פון סטאַלינס רעדע

ר י ג ע, 7 (ספּ. טעל.) די צייטונגען ברענגען ווייטערדיגע פּרטים וועגען סטאַלינס רעדע, וועלכע ווערט באַטראַכט אַלס ראַדיקאַלער צוריקגאַנג אין דער סאָוויעטישער טאַקטיק.

קודם כל האָט סטאַלין געזאָלט ערקלערען, אַז די ביז־איצטיגע ערפאַהרונג האָט באַוויזען, אַז עס מוז קומען אַנ'איבערבּרוך. דער פּלאַן פון מלוכה־שער אינדוסטריאַליזאַציע, האָט באַוויזען, אַז דאָס רעגטירען די באַזונדערע ווירטשאַפטען איז אָפּהענגיג פון דער קוואַליפיקאַציע פון די אַרבייטער. עס האַנדעלט זיך אין דעם, אַז עס זאָלען שטעהן בראש פון די אונטערנעהמונגען מענשען, וועלכע זאָלען פאַקטיש זיין פעהיג, נישט שאַצען לויט זייער פאַכמענישע קענטניש. מען דאַרף דעריבער איבערדייסען פולשטענדיג מיט'ן ביז־איצטיגען סיסטעם, הן פון דער אַרבייט און הן פון באַלוינונג און טראַקטירען די אַרבייטענדע.

ביי נאָרמאַלע באַדינגונגען קאָן נישט זיין קיין רייד וועגען דעם, אַז עס זאָלען גלייך טראַקטירט ווערען די אַרבייטער אָהן קוואַליפיקאַציעס און אַרבייטער מיט קוואַליפיקאַציעס.

ר י ג ע, 7 (טו) לויט ידיעות פון מאָסקווע איז סטאַלינס באַשלוס בנוגע דער ענדערונג פון סאָוויעטישען קורס בנוגע אַרבייטענדע, איז שוין געפאַלען מיט אַ וואָך צוריק.

אין צוזאַמענהאַנג מיט סטאַלינס רעדע קורסירען קלאַנגען, אַז בוכאַרין וועט דעלעגירט קיין לאָנדאָן צום אינטערנאַציאָנאַלען וויסענשאַפטליכען קאָנגרעס און ער זאָל דאָרט אָנקניפּען באַציהונגען מיט'ן סאָציאַליסטישען טייל פון דער רוסישער עמיגראַציע אין אויסלאַנד. באַזונדערס מיט די מענשעוויקעס און זיי באַוועגען צוריקצוקומען קיין רוסלאַנד. אויף וויל די דאָזיגע אַלע קלאַנגען זענען ריכטיג, לאָזט זיך נאָך נישט פעסטשטעלען.

ר י ג ע, 7 (טו) פון מאָסקווע איז מען מודיע, אַז דאָרט האָט סטאַלינס רעדע אַרויסגערופען אַ גוואַלדיגען איינדרוק.

ווייטער איז מען מודיע, אַז אינ'ם זין פון סטאַלינס רעדע האָט דער אַרבייטס־קאָמיסאַריאַט פאַראָרדענט אַ רעוויזיע אין די לוינען פון די אַרבייטער. די דיפערענץ פון באַלוינען קוואַליפיצירטע און נישט קוואַליפיצירטע זאָל באַטרעפען ביז 20 פּראָצענט.

אינערן-מיניסטעריום געשטראָכען די סובסידיעס

פאַר אַלע יודישע אינסטיטוציעס און אַרבייטער-שולען אין לאָדז

נעכטען אַרום 12 בייטאָג איז אָנגעקומען אַ מיטטיילונג פון אינערן־מיניסטעריום, אַז דער בודזשעט פון לאָדז איז באַשטעטיגט געוואָרען און עס זענען געשטראָכען געוואָרען אַלע סובסידיעס פון די יודישע און דייטשע אינסטיטוציעס.

אויך די סובסידיעס פון 50.000 זל. פאַר די יודישע אַרבייטער־שולען אויפ'ן נאָמען פון מעדעם און באָראָכאָוו און 6000 זל. פאַר די אַרבייטער אָוונט־קורסען.

אין דער מאָטיווירונג וועגען שטרייכען די סובסידיעס פאַר די יודישע וועלטליכע שולען ווערט געזאָגט, אַז די שולען האָבען נישט קיין „לוכה־רעכט און האָבען שוין איינינע מאָל געזאָלט געשלאָסען ווערען דורך, דער שול־מאַכט.

דער 17. ציוניסטישער קאָנגרעס

פּראָפ. ווייצמאַן האָט נעכטען געזאָלט ענטפערן די אָפּאָנענטען

ב אַ ז ע ל, 7 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) די פּלענאַר-זיצונג האָט זיך אָנגעהויבען שפּעט אין אָוענט.

עס איז פאַרטגעזעצט געוואָרען די גענעראַל-דעבאַטע. די זיצונג האָט זיך פאַרצויגען ביז שפּעט בײַנאַכט.

פּראָפ. ווייצמאַן האָט געזאָלט ענטפערן די אָפּאָנענטען.

פאַרבשטיין פאַרפיהרט אַ פּראָצעס געגען דעפּ. גרינבוים אין קאָנגרעס-געריכט

ב אַ ז ע ל 7 (יט"א טעלעגר.) דאָס קאָנגרעס געריכט האָט אָנגעהויבען דעם פּראָצעס, וואָס עס האָט פאַרפיהרט דער מזרחי לידער פאַרבשטיין געגען דעפּ. יצחק גרינבוים וועגען מאַנדאַט וואָס פאַרבשטיין האָט פאַרלוירען צום פּוילישען סיים.

שטורמישע דעבאַטען

איבער דער פאָרמולירונג פון די ענדציל-רעזאָלוציעס

ב אַ ז ע ל, 7 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). היינט זענען פאָרגעקומען באַראַטונגען צווישען דער פּאַרמאַנענט-אויסשוס און דער פּאָליטישער קאָמיסיע.

עס זענען דעבאַטירט געוואָרען די פאָרשלאָגען איבער דער פאָרמולירונג פון די ענדציל-רעזאָלוציעס.

די דעבאַטען האָבען געטראָגען אַ שטורמישען כאַראַקטער.

ס'זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען דריי פּראָיעקטען: פון די רעוויזיאָניסטען, ראַדיקאַלען און אַלגעמיינע ציוניסטען די לינקע האָבען נישט אַריינגעטראָגען קיין זעלבסטשטענדיגע רעזאָלוציע

קאָלאָנעל קיש רעזיגנירט פון זיין אַמט

ב אַ ז ע ל 7 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) אויף דער זיצונג פון פּערמאַנענט-אויסשוס האָט קאָלאָנעל קיש אָפּגעגעבען אַנ'ערקלערונג, אַז ער האָט ענט־גילטיג באַשלאָסען צו רעזיגנירען פון אַמט אַלס מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע אין א"י, צוליב דעם וואָס ער האַלט, אַז עס זענען איצט נויטיג אַנדערע מענשען און אַנדערע מעטאָדען, וואָס זאָלען פאַרטרעטען די ציוניסטישע אינטערעסען.

גלייכצייטיג האָט קאָלאָנעל קיש איבערגעגעבען אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען ער ווייזט אָן די מעטאָדען, וואָס עס דאַרף אָננעהמען די נייע ציוניסטישע לייטונג.

זיצונגען פון די קאָמיסיעס

ב אַ ז ע ל 7 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) היינט אַ גאַנצען טאָג זענען פאָרגעקומען זיצונגען פון די פאַרשידענע קאָמיסיעס.

מאיר גראָסמאַן באַפרייט פון דער באַשולדיגונג

ב אַ ז ע ל 7 (יט"א טעלעגר.) דאָס קאָנגרעס-געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַ פּסק-דין לויט וועלכען דער באַשולדיגטער מאיר גראָסמאַן ווערט באַפרייט פון דער באַשולדיגונג אין מיסבּרויכען מיט'ן צוטרוי פון פּראָפ. ווייצמאַן, עס ווערט איהם אָבער געמאַכט אַ פאָרוואורף פאַר דיסציפּלין-ברוך.

„SANATO“

כירורגיש=ווענערישע-אַנשטאַלט

אַגראַראָוואַ 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-ווענערישע-אָבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איגנער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד ריימלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פּרייז פון אַ געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבער קינדער ד"ר מעד. י. פּאָלאַקאָוו

כירורגישע אָבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר

עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

אויגען-אָבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש

עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

צו דער עפענטליכקייט!

נעכטען, דינסטאָג, דעם 7-טען יולי ה. י. איז פאָרגעקומען אין דער וואוינונג פון ה' דרייהאָרן, אַלטשטאָט 9, אַ פאַרזאַמלונג פון אַ גרויסערע צאָהל מיטגלידער און סימפּאַטיקער פון פעראיין „נותן לחם“ און עס איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

די פערזאַמעלטע פאָדערן אויף די פערוואַלטונג פון „נותן לחם“, אַז אַזוי ווי צוליב אייערע פּערזענליכע אַמביציעס איז די קוך פון „נותן לחם“ געשלאָסען געוואָרען און צוליב דעם הונגערען הונדערטער פאַמיליעס, דעריבער פאָדערט די אויבענדערמאָהנטע פערזאַמלונג אויף די פערוואַלטונג, אַז זיי זאָלען אין פערלויף פון 3 טעג איבערגעבען די קוך דעם געשאַפענעם קאָמיטעט, וועלכער איז בערייט ווייטער אויסצוהאַלטען די קוך אין אַ משך פון 4 וואָכען צייט, מיט אייגענע מיטלען. און מיר מעלדען גלייכצייטיג די עפענטליכקייט, אַז אַזוי לאַנג ווי עס וועט נישט צונויפגערופען ווערען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג, בכדי צו ערלעדיגען דעם ענין, נישט צו געבען קיין שום שפענדונגען לטובת דעם פעראיין. מיט אַכטונג

אַ גרופּע מיטגלידער. 3190

אַנאָנסן

אין „נייעם פאָלקסבלאַט“ האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג!

היינט און פאָלג. טעג!

העכסט-אינטערעסאַנטער קלאַנג-פילם אין דער פּוילישער שפּראַך פון דער פירמע „Paramount“ רעזשי: Ryszard Ordyński

די וועלט אָהן גרענצען

טרוים פון דער מענשהייט פון 20-טען יאָהרהונדערט. ליבעס-דראַמע פון אַ יונגען ערפינדער.—אין די הויפּט-ראָלען:

Adam Brodzisz, Marja Dąbrowska, Szczawiński, Halicz

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע

מוזיק פון פערשידענע פעלקער.

קלאַנג-קאָמעדיע און אַקטואַליטעטען.

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 אָכטמיטאָג שבת, זונטאָג און יום-טוב 2,30 בייטאָג

פּאָפּולערע פּרייזען!

דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

גאַסטראָלען פון דער

ווילנער טרופּע

XVI יאָר — XVI יאָר

15-יעריקער יובל-טורנע אַנפ. מ. מזאה.

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער

מיטוואָך, ד. 8-טן יולי	שפּילט די טרופּע אין וולאָצלאַוועק
דאָנערשטאָג 9/7, 9 אָוונט	דער קאָרגער
פרייטאָג, 10 שבת. 11-טן זונטאָג, 12-טן	מאָטקע גנבֿ פון שלום אַש מיט א. סאַמבערג אַלס „מאָטקע“.

פּרייזן פון 50 גר. ביז 2,60 זל.

אין פּראָבן: „200,000“ פון שלום עליכם.

רעזשי: י. ראַטבוים דעקאָר. און קאָסטיומען: אַנדזשיי פּראָנאַשקאַ

לאדז, 8 יולי 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 8 יולי 1931

אפּצושוואכעצ דעם איינדרוק

בעת די מלוכה - בעאַמטע דענער׳ווער׳ען זיך, ווערען פערביטערט און דראָהען מיט קאָנסעקווענצען האָט דער צד שכנגד אָנגעהויבען אַ קאָנטער־אָפענסיווע, כדי אָפּצושוואַכען דעם איינדרוק פון די רעדוקציעס. די אָפענסיווע געהט אין פערשידענערליי פאָרמען און דורך כלערליי מיטלען. טייל רעגירונגס־צייטונגען קרעכצען זעהר שטאַרק אויפ׳ן ביטער׳ן גורל פון בעאַמטען, אַנדערע פּראָטעסטירען און נעמען זיך שטאַרק אָן די קשיודע פון בעאַמטען, נאָך אַנדערע טרייסטען איהם, אַז עס וועט ווערען בעסער, ריהמען און לויבען דעם פּאַטריאָטיזם פון בעאַמטען, „זענען זיכער אַז דער בעאַמטער איז גרייט אויף אַלע קרבנות לטובת דער מלוכה. גאָר אַנדערע קומען גאָר מיט אַ גם זו לטובה — עס קען ווערען נאָך ערגער.

דער וויצע־פּרעזעס פון „איינסעל"־קלוב דעפ. האַלובקע קומט מיט גאָר אַנדערע אַרגומענטען ער טענה׳ט, אַז שולדיג איז גאָר דער מלוכה־בעאַמטער אַליין. האַלובקע האָט פערעפענטליכט אַ אָפענעם בריף, אין וועלכען ער פערגיסט פריהער אַביסעל געזענגע טרעהרען אויפ׳ן גורל פון די בעאַמטע, דערצעהלט, אַז ער אַליין איז אַ געוועזענער בעאַמטער, זיינע נאָהנטסטע קרובים זענען אַלע מלוכה־בעאַמטע. אַלס דעפּוטאַט האָט ער אויך געליטען פון דער רעדוקציע און דאָך — זאָגט ער אַז די בעאַמטע זוכען דאָס ביז נישט אויפ׳ן ריכטיגען אַדרעס און נישט דורכ׳ן וועג, אויף וועלכען עס שטויסען זיי די אָפּאָזיציאָנעלע עלעמענטען וועלען די בעאַמטע עפּעס וואָס געווינען. די נאָך מאַי רעגירונגען האָבען ספּעציעל נישט געהערט די גרונד־לויבען פון די בעאַמטע, נאָר בלויז געלייגט לאַטעס אין דער פאָרם פון כלערליי צוגאָבען, כדי צו קענען צו יעדע צייט די דאָזיגע צוגאָבען רעדוצירען, צוריקציהען. עס איז אַ פאַקט, אַז אַ האַלבער מלוכה־בודזשעט געהט ביי אונז אַוועק אויף עסען. צופיל מענשען לעבען פון מלוכה־ביודזשעט. די אַרמעע מלוכה־בעאַמטע איז צו גרויס און קאָסט צו טייער. עס איז דאָ קיינער נישט שולדיג, די ווירקליכקייט אין פוילען האָט אַזאַ סיטואַציע בעשאַפען. און נישט נאָר אַ גרויסען, קאָסטבאַרען און שלעכטען מלוכה־אַפּאַראַט האָט מען אויפגעבויט נאָר מען האָט דאָס זעלבע געטון אין די זעלבסט־פערוואַלטונגען און די סיימיקעס. זיצען בעאַמטע אין דער סטאַראָסטווע און זיצען בעאַמטע אין סיימיק און ביידע טוהען איינע און די זעלבע אַרבייט. דער חילוק איז נאָר, וואָס אין סטאַראָסטווע אַרבייטען 20 — 15 בעאַמטע און אין סיימיק—100 און פאַר ביידערליי בעאַמטע צאָהלט דאָך דער שטייער־צאָהלער. שולדיג איז דאָ דער בעאַמטער, אַנשטאָט זיך צו האַלטען ביים פּרינציפּ ווינציג אַמטען און ווינציג בעאַמטע דערפאַר אָבער גוט־בעצאָהלטע, האָט מען זיך געהאַלטען ביי אַ אַנדערע טאַקטיק, יעדער דירעקטאָר פון אַ דעפּאַרטאַמענט האָט געוואָלט האָבען היגטער זיך וואָס מעהר אַבטיילונגען, יעדער שעף פון אַ אַבטיילונג האָט געשטרעבט צו האָבען וואָס מעהר בעאַמטע און דאָס האָט געמוזט דערפיהרען צו אַ קאַטאַסטראָפע. מיר האָבען היינט אַ בעאַמטען אַרמעע און, פערשטעהט זיך, שלעכט בעצאָהלטע. ווי לאַנג עס איז געווען אַ גוטע קאַסע האָט מען נישט געוואָלט רעדען וועגען דער דאָזיגער פראַגע. איצט אָבער מוז מען... שולדיג איז דער בעאַמטער אַליין שטראָפט ווייטער האַלובקע — וועלכער האָט נישט דערלאָזט צו קיין רעדוקציעס, האַלטענדיג זיך ביים כלל, אויב איך זאָל לאָזען היינט יענעם רעדוצירען, וועט מען מצר־גען אויך מיך רעדוצירען. פון דאַנען האָט געשטאַמט די סאָלידאַריטעט. דעריבער האָט מען נאָך אַלץ אַזאַ שלעכטען אוסטאַוו, וועלכער מאַכט כמעט זי אוממעגליך צו בעזייטיגען דעם נעגאַטיוועז עלעמענט פון צווישען די בעאַמטע. די רעגירונג האָט געמוזט אויסקלויבען איינעם פון די צוויי וועגן: באַכמעהר אויפשרויפען די שטייערען, אַדער רעדוצירען די בעאַמטע. עס איז אויסגעקליבען געוואָרען דער צווייטער וועג. און פאַרוואָס זאָל דער בעאַמטער נישט פיהלען דעם קריזיס אויב אַלע אין לאַנד פיהלען איהם. קען דאָך נישט ליידען די גלייכגעוויכט פון מלוכה־ביודזשעט בלויז דערפאַר ווייל דער בעאַמטער שטעלט זיינע פּריוואַטע אינטערעסען העכער פון די מלוכה־אינטערעסען.

האַלובקא דערצעהלט ווייטער, אַז עס זענען פאַראַהן אין פוילען צוויי הונדערט טויזענד באַהן־בעאַמטע און זאָל דער פ.פ.ס.־ישער דעפּוטאַט קורילאָוויטש, — זאָגט האַלובקא אין וועמענס פערזענליכע אָרענטליכקייט קיינער צווייפעלט נישט — זאָל ער אַ ליין זאָגען אויב די באַהנען וואָלטען זיך נישט געקענט בעגעהן מיט עטליכע צעהנדליג טויזענד בעאַמטע ווינציגער. (קורילאָוויטש איז דער גענ. סעקרעטאַר פון די באַהן־בעאַמטע) און דאָך האָבען אַלע פּרובען צו רעדוצירען די דאָזיגע בעאַמטע זיך געענדיגט מיט גאָרנישט. ווייל מען האָט תיכף גע־דראָהט מיט אַ שטרייק. דאָס בעאַמטענטום מוז שטעהן אויף דער געהעריגער הויך. דאָס רוסישע צאַרענטום איז געפאַלען, ווייל די מלוכה אַדמיניסטראַציע איז געווען אַ איבערגעקויפטע, די עסטרייכישע מאָנאַרכיע איז געפאַלען ווייל די מלוכה־אַדמיניסטראַציע איז געווען אַ פערפוילטע און נאַרישע, דווקאַ די בעאַמטע מוזען בעשיצען די מלוכה שיף בעת אַ שטורעם. שלעכטע מאַטראָסען זענען די, וועלכע זאָרגען קודם כל פאַר זיך, און נישט וועגען דער זיכערקייט פון דער שיף, אַ מאַטראָס טאָר נישט זאָגען: זאָלען אַלע פּאַסאַזשירען ליידען, אַבי איך אַליין זאָל האָבען די פולע פּאָרציע עסען, אַנ־דערש שטרייקט ער. שטרייקען בעת אַ שטורעם!

אַזוי אַוועקשטעלן די פראַגע הייסט ענטפערען מיט אַ מאָראַלישען טויט. דעריבער טאָר דער בעאַמטער נישט פּראָטעסטירען און די רעגירונג האָט קיין רעכט נישט צוריקצוציהען זיך, ווען אַפילו מען זאָל איהר דראָהען מיט אַ שטרייק, עס טאָר אויך נישט זיין קיין שטרייק אויס פערצווייפלונג, די אַרבייטס־לאָזע האָבען גאָרנישט געוויבען דערמיט, וואָס זיי האָבען אַי זפלאָצק דעמאָלירט דעם מאַגיסטראַט און צוהאַקט די געוועלבער און די בענק, וואָס וועט דען אַרויסקומען דערפון ,וואָס די באַהנען וועלען זיך אָפּשטעלען און די פּאָסט וועט אויפהערען צו פונקציאָנירען? צי וועלען דען די דאָזיגע מיליאָנען היזקות פערבעסערען די לאַגע? און לאָמיר שוין זאָגען, אַז די רעגירונג וועט אָפּטרעטען, צי וועט דען דער זלאָטי־קורס נישט אָנהויבען פאַלען? וועט דען ביי אַ אינפלאַציע זיין בעסער דעם בעאַמטען?

איז דען נישט גלייכער צו וואַרטען מיט געדולד עט־ליכע חדשים? עס ווייסען דאָך דאָס זעהר גוט די פ. פ.ס.׳אָווצעס און דאָך העצען זיי צו אַ שטרייק, און מאַכען פלאַץ פאַר׳ן באָלשעוויזם ווי דאָס האָט געטון קערענסקי אין רוסלאַנד און דאָ זשאַלעוועט נישט האַלובקא קיין ביטערע ווערטער אויפ׳ן אַדרעס פון זיינע געוועזענע חברים מיט באַרליצקי׳ן בראש בכן זיי טרייבען דעם מלוכה־בעאַמטען צו בונטען, און ער וואָרענט די לעצטע אַז זיי זאָלען זיך נישט לאָזען פיהרען פון די פ.פ.ס. ווייל נישט עמיץ אַנ־דערש ווי די פ.פ.ס. שטרעקט אויס איהרע הענד נאָך דער נשמה פון בעאַמטען.

וואָס זשע זאָל מען טון?

הערויף גיט האַלובקא א קורצען ענטפער:

— פערקריצען מיט די ציין און וואַרטען...

ג. י—

„אונזערע שטרייטען זענען קליינליך און נאריש

לגבי דער סכנה, וואס דראהט פון רוסלאנד"

שלוס אַרטיקעל פון פוילישען מאנארכיסט דעפ. מאַצקעוויטש

מיט אַ געוויסער צייט צוריק האָט געוויילט אין רוסלאַנד דער בעקאַנטער דעפּוטאַט פון דער סאַנאַציע, רעדאַקטאָר פון ווילנער „סלאָוואָ" און אידעאישער פיהרער פון די פוילישע מאָנאַרכיסטען, צאַט-מאַצקעוויטש. זיינע איינדריקען פון דער באָלשעוויסטישער מדינה האָט מאַצקעוויטש געפאַסט אין א רייהע אינטערעסאַנטע אַרטיקלען. איצט געפינען מיר אין „סלאָוואָ" דעם שלוס-אַרטיקעל אין וועלכען דער מחבר פּרובט שטעלען א פּראָגנאָז מכח דער צוקונפט פון רוסלאַנד.

וואָס-זשע, פרעגט ער, וועט פאָרקומען מיט רוסלאַנד און אין רוסלאַנד אי, דער צוקונפט? און ער ענטפערט:

1) צום וואַהרשיינליכסטען ווייזט מיר אויס, נישט קוקענדיג אויף קיין שום זאַך, אַז די סאָוויעטישע מאַכט וועט פאַלען דורך עפּעס אַ קאָנטאַקליזם וועלכען עס איז איצט אוממעגליך פאָר־אויסצוזעהן. מען קאָן דאָך נישט אָננעהמען, אַז עס זאָל לאַנג עקזיסטירען אָט די געזעלשאַפט, וואָס לעבט פון מאַרפיום. מאָרפיום העלפט דאָך נישט לעבען, נאָר דער׳הרג׳עט.

2) דער צווייטער מעגליכער אויסגאַנג פון דער געשאַפענער לאַגע קאָן זיין דער זיג פון די באָלשעוויקעס און פון דער באָלשעוויסטישער אי-דעע אויף דער גאַנצער וועלט. צו דעם דאָזיגען זיג פיהרען צוויי וועגען: די אינפעקציע, וועלכע איך וואָלט אָנגערופען סוחרישע קורצזיכטיגקייט און וועלכע שוואַכט אָפּ אונזער ווידערשטאַנדספעהיגקייט אין קאַמף געגען די באָלשעוויקעס, און צווייטענס, די אינפעקציע, וועלכע איך וואָלט אָנגערופען אידעאישע און וועלכע העלפט מיט די באָלשעוויקעס צו פיהרען זייער אָנגריף און צו בעוועגען זיך טיף אין אונזער וועלט און אין אונזערע פּאָזיציעס.

3) די לעצטע מעגליכקייט איז דאָס צוזאַמענלעבען פון ביידע וועלטען: פון דער קאַפּיטאַליסטישער און פון דער באָלשעוויסטישער, בעזונדערס דעמאָלט, אויב דער רעוואָלוציאָנערער ענטוזיאזם אין רוסלאַנד וועט נישט אָפּגעשוואַכט ווערען, וועט זיך נישט ענדערן און וועט נישט אָפּשטאַרבען. מיט דעם רעוואָלוציאָנערען ענטוזיאזם, וואָס עקזיסטירט איצט אין רוסלאַנד, איז מעגליך א צוזאַמענלעבען פון ביידע וועלטען אין משך פון נאָך אַ צעהן, פופצעהן, אַדער צוואַנציג יאָהר. פערשטעהט זיך, אז די צוזאַמען-עקזיסטענץ וועט זיך ענדיגען מיט אַנ׳אָנגריף מצד די סאָוויעטען, ווייל סיי דער „נעפּ", סיי די „פּיאַטילעטקע" זענען נאָר „פּערעדישקעס" (אָטעם-פּויזעס).

אַנאַליזירענדיג ווייטער די צוויי מינים אינפעקציעס, וואָס לאָזען דער אַלטער וועלט זיך נישט אַקעגענשטעלען מיט דער נעהריגער ענערגיע דער באָלשעוויסטישער געפאַהר, ווייזט אָן מאַצקעוויטש, אַז אין אונזער היינטיגער וועלט האָט די איבער-האַנד דער סוחר׳ישער גייסט. דער סוחר, וואָס פאָהרט קיין רוסלאַנד, פערשטעהט נישט, אַז ער רעפּרעזענטירט די שוואַכערע זייט. ער וויל בלויז פערדינען, ער קומט מיט זיין סוחר׳ישער וואָג און דאָ בעגעגענען איהם מענשען, וועלכע זענען גע-פאַנצערט אין דער אידעאָלאָגיע פון סאָציאַליסטישער אַגרעסיווקייט.

די אידעאישע אינפעקציע ערקלערט מאַצקעוויטש מיט איבערזעטיגקייט: מענשען, וואָס האָבען אַלצדינג, וועלכע עס פעהלט גאָרנישט, זיי הויבען אָן צו סימפּאַטיזירען מיט דעם באָלשעוויזם צוליב איבערזעטיגקייט און וואוילטאָג.

בכלל אָבער האַלט מאַצקעוויטש פאַר נויטיג, אַז די איירָאָפּעער זאָלען זיך וואָס נאָהענטער בע-קענען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד, און זיין לעצטע אַרטיקעל פערענדיגט ער מיט די ווערטער: איך חזר איבער נאָך אַמאָל: פאָהרט קיין באָלשעוויע איהר וועט זעהן, אַז דאָרט, אויף יענער זייט וועלען זיך אייך אַלע אונזערע שטרייטען אויסווייזען קליינליך און אוננוציג אויפ׳ן פאָן פון דער געפאַהר, וועלכע דראָהט אונז פון יענער זייט.

ווער עס האט אינסצעניזירט די אונרוהען אין סאלאניקי

ווייטערע פאגראם-שטימונג - רשימה פון פערוואונדעטע יודן - לאגע פון דער יוד. בעפעלקערונג

סאלאניקי (יט"א) אין די יודישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אַז די לעצטע אַנטי-יודישע אונרוהען זענען אינסצעניזירט געוואָרען דורך די גריכישע סוחרים, וועלכע האָבען צוליב קאָנקורענץ-טעמים געוואָלט פערטרייבען די יודען פון סאלאניקי און פערנעמען זייערע האַנדעלס פּלעצער. דערביי דאַרף בעמערקט ווערען, אַז נאָך דער מלחמה וועלט די צאָהל יודען אין סאלאניקי כסדר קלענער צוליב דער יודישער אויסוואַנדערונג פון שטאָט.

אַ טייל פון דער גריכישער פּרעסע מאַכט די יודען שולדיג אין די לעצטע אונרוהען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די היגע יודישע קהלה-פערוואַלטונג פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערען מיט עמפּערונג אָפּגעוואָרפען די בעשולדיגונגען, וועלכע האָבען בלויז די כוונה אַרויסצורופען נייע אונרוהען. די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה שטעלט פעסט, אַז די יודישע איינוואוינער פון שטאָט זענען לאָיאַלע בירגער, צו-געבונדען צום גריכישען פאָטערלאַנד און אַרמיי אין וועלכער זייערע קינדער דינען און האָבען אַ פולען דרך-ארץ פאַר דער גריכישער גייסטליכקייט.

אויך דאָס פּאָליציי-פּרעזידיום אין סאלאניקי האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערען אָבגעלייקענט די ידיעות, אַז די יודען זאָלען מכלומרשט האָבען פּראָוואָצירט אונרוהען. עס ווערט איצט געפיהרט אַנ׳אויספאָרשונג מיט׳ן צוועק פעסטצושטעלען דעם אמת׳ן פערלויף פון די געשעהנישען און בעשטראָפען די שולדיגע.

סאלאניקי (יט"א) די היגע יודישע קהלה-פערוואַלטונג האָט פאַרעפענטליכט די רשימה פון די יודען, וואָס זענען פערוואונדעט געוואָרען בעת די לעצטע אונרוהען. די רשימה ענטהאַלט פאָלגענדע 22 נעמען: עמנואל קאָהען, דאַיסי סאַפּאַרט, אברהם קורסי, שלמה מעליאה, משה ווענעציא, ריקאָלא עליאן, ניסים טורמין, שמואל יאקעאל, דעליסיא גראַטאַס, יחזקיאל אבאסטאדאַ, יצחק קאָהען, שמואל טיאנא, משה קאָהען, שבתי פיטכאן, יוסף בארוך, ע. האַלי, אַלבערט בערנאראָן און לעאָן ווידאַל (דער לעצטער איז אינצווישען געשטאָרבען פון די וואונדען).

דער צושטאַנד פון די פערוואונדעטע איז רוב אַנ׳ערנסטער. אַלע געפינען זיך אין שפּיטאל פון באַראָן הירש. די לייכט-פערוואונדעטע האָבען זיך בכלל נישט רעגיסטרירט אין דער יודישער קהלה-פערוואַלטונג.

סאלאניקי (יט"א) נאָכדעם ווי אַ יודישע דעלעגאַציע מיט הרב דר. חיים האביב האָט דריי מאָל כסדר אינטערווענירט ביים אָרטיגען גובערנאַטאָר איז אין שטאָט געבראַכט געוואָרען אַנ׳אָפּטיילונג פון קאַוואַלעריע, וועלכע האָט די אויפגאַבע נישט צו דערלאָזען צו ווייטערע אונרוהען. איצט הערשט אין שטאָט רוה. נישט געקוקט דערויף הערשט נאָך צווישען די יודען אַ פּאַניק, ווייל מען האָט מורא פאַר נייע עקסצעסען, ווען די גריכישע מיניסטאָרען וועלען פערלאָזען די שטאָט. די סאלאָניקער יודען מאַכען דעריבער ענערגישע פאַרבע-רייטונגען פאַר דער אָרגאַניזירונג פון א זעלבסטשוץ. די יודישע צייטונגען „על פּובליאַ" און „לע פּראָגרעס" פערעפענטליכען א רייהע שוידערליכע איינ-צעלהייטען וועגען פערלויף פון די אַנטי-יודישע אונרוהען, ווען בעת דער שרפה פון יודישען קוואַרטאל קאַמפּבעל זענען געווען דורכ׳ן פייער בעדראָהט 4 אַנדערע יודישע קוואַרטאלען.

20,000 אונטערשריפטען געשיקט צום קאנאדער יוסטיץ-מיניסטער

וועגען בעגנעדיגען א צום טויט פערמשפּט׳ן טאראנטער יוד

טאראנטא (י.ט.א.) דעם קאַנאַדישען יוסטיץ-מיניסטער איז איבערגעגעבען געוואָרען אַ פּעטיציע פון 20,000 אונטערשריפטען, בעטענדיג איצט צו בעגנעדיגען דעם היגען יוד, אברהם שטיינבערג, וועלכער איז פערמשפּט געוואָרען אויפ-צוהענגען צו ווערען, ווערענדיג בעשולדיגט אין ערמאָרדען זיין שותף, סאַמועל גאָלדבערג. הרב זאקס, וועלכער האָט אוועקגעשיקט דעם מיניסטער דעם אַפּעל פון טאָראָנטער יודען, האָט ערקלערט, אַז דער יוסטיץ-מיניסטער איז געניגט צו בעגנע-דיגען שטיינבערג׳ן

אויך אַ סך קירכעס אין קאַנאַדע האָבען אַפּע-לירט צום יוסטיץ-מיניסטער לטובת שטיינבערג׳ן. זיי האָבען אין זייער אַפּעל אָנגעוויזען, אַז שטיינבערג איז פערמשפּט געוואָרען צום טויט צוליב איינפעריגערנדע בעווייזען. שטיינבערג, וועלכער איז אַ חודש מערץ פערמשפּט געוואָרען צום טויט דורך אַ טאָראָנטער געריכט איז געווען שולדיג אין דערשיסען זיין שותף גאָלדבערג אין ביוראָ פון זייער געשעפט (מצבה קריצעריי). שטיינבערג האָט ערקלערט, אַז ער איז נישט שולדיג, ער האָט זאָגאַר צוגעשטעלט אַנ׳עדות צו בעווייזען, אַז אין דער צייט ווען די שיסעריי איז פאָרגעקומען איז ער געווען אויף אַנ׳אַנדער פּלאַץ. אָבער אַנ׳עקספּערט האָט בעת דעם פּראָצעס ערקלערט, אַז גאָלדבערג איז דערשאָסען געוואָרען מיט דעם רע-וואָלווער, וועלכען מען האָט געפונען ביי שטיינ-בערג׳ן, בעת ער האָט פערלאָזען זיין ביוראָ.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערן, נאז, האלז- און לונגען קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעמטניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—3

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 8 כג תמוז תרצ"א

יולי

זון-אויפגאנג 3.21

זון-אונטערגאנג 7.56

ווענען לוין-רעדוקציעס, איבערשטונדען א.א.

רעזאלוציעס פון דער לעצטער זיצונג פון טעקסטיל-ארבייטער-פארבאנד

(2) עהערנעכטען אין אוונד איז פארגעקומען א זיצונג פון דעם אויספיהרונגס-קאמיטעט ביים טעקסטיל-ארבייטער-פארבאנד.

נאך א לאנגע און שטורמישע דיסקוסיע זענען אנגענומען געווארען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס, לויט וועלכע עס ווערט, צ.א. געפאדערט פון דער רעגירונג, אז זי זאל אויסאיבען א דרוק אויף דער אינדוסטריע, עס זאלען זיך אפשטעלען די רעדוקציעס, און די ארבייטער זאלען אויפהערען צו ארבייטען איבערשטונדען.

גלייכצייטיג איז אנגענומען געווארען א בע-שלוס צו ווענדען זיך א דעלעגאציע צום וואיעוואדע, כדי צו פארשטעלען איהם די פאדערונגען בנוגע דער „ווידזעווער מאנופאקטור".

דער עיקר ווערט אין דער רעזאלוציע שארף ארויסגעטראטען געגען דעם, וואס אין א סך פאב-ריקען סיי אין די לאדזער, סיי אויף דער פראווינץ ווערען די לוינען כסדר פארקלענערט.

און זאל מען לערנען פשט,

וואס עס קאן ארויסקומען, אז מען „לייענט" אויס א פרעמדע צייטונג

(2) נעכטען אינדערפריה איז אין דעם ווארט-זאל פון טראמוויי אויף גייערס מארק געשטאנען דער סוחר יאסעל קורץ (פון שרודמיעסקא 40) און געווארט אויפ'ן פאביאניצער טראמוויי.

ציני לבני האט ער הינטערוויילעכץ ארייני-געבליקט אין דער צייטונג, וואס עפיס א פערשוין האט געהאלטען אין לייענען.

דער דאזיגער פערשוין האט איידעל מהנה געווען קורצ'ן מיט א העלפט צייטונג, און זיי האבען זיך גענומען לייענען בשותפות.

ווען קורץ האט געוואלט, אינ'ם מאמענט ווען דער טראמוויי איז אנגעקומען, צוריקגעבען זיין חלק צייטונג, האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער פרעליגער „דושענטעלמען" איז פארשוואונדען, און מיט איהם צוזאמען איז אויך פארשוואונדען געווארען — א גאלדען זייגערל פון קורצ'ס וועסטעל-קעשענע.

א פאליציאנט האט געמאכט דאס זייגער — געמאכט א פראטאקאל.

פונקט ווי יולי־יוש צעזאר

געזעהן, געכאפט, גע'גט, און צוריק חתונה געהאט...

די דאטשע-בייט האט איהרע פיירען, האט אויך איהרע ליידען, בעזונדערס ווירקט די דאטשע אויף די בעציהונגען צווישען מאן און ווייב. אויך היינטיגעס יאהר האט פאסירט א זעהר טראגי-קאמישע געשיכטע אין איינעם פון די דאטשע-ערטער הינטער לאדז ביי א זעהר אנגעזעהענע יודישע פאמיליע.

דאס יונגע ווייבעל האט געוואוינט אויף דא-טשע און איהר מאן האט שווער געהארעוועט אין לאדז, בענקענדיג נאך דעם שבת'דיגען און זונטאג-דיגען טאג, ווען ער וועט קענען ארויספאהרען צו זיין יונג ווייבעל. פאר ווסמען מ'שטיינס גענאגט האט ער דען געהארעוועט, אז נישט פאר זיין פעלא, זיין איינציגע, ווייל קיין קינדער האבען זיי נאך נישט געהאט.

פעלא האט דוקא נישט געבענקט נאך איהר מאן, ווייל זי האט זיך אויסגעצייכענט געבאוועט מיט „סטופראצענטאווי" מאנספערשוין, וועלכער איז געווען אין דעמזעלבען דארף אין פענסיאנאט.

פעלא האט זיך גארנישט געזשאלעוועט, גע-לעבט פאר'ן מאנ'ס געלד און געהוליעט מיט'ן קא-כאנעק. ס'איז געקומען אזוי ווייט, אז דאס גאנצע דארף האט שוין אנגעהויבען צו רעדען און צו פליאטקעווען. דעם מאן האט אבער קיינער נישט געוואלט זאגען, ווייל ווער וויל זיך דאס באלד איינקויפען אזא מצוה?

אזעלכע זאכען לאזען זיך אבער נישט לאנג בעהאלטען און מיט 2 וואכען צוריק, ווען הערמאן איז אומגעריכט געפאהרען אין דארף צו זיין ווייבעל, האט ער זי געטראפען אין א גאר נישט צוויי-דייטיגע פאזע מיט דעם „סטופראצענטאווען" מאנס-פערשוין.

מ'קען זיך פארשטעלען די לאגע פון פעלא'ן און איהר קאכאנעק. אין דארף איז געווארען חושך. אלע האבען דערפון געוואוסט און געטייט מיט די פינגער. א בעזונדער ארטיקעל איז דאס געווען פאר די פוסטע-פאסטע דאטשניצעס, וועלכע האבען זיך דערצעהלט די פיקאנטסטע מעשיות אויפ'ן אויער.

הערמאן איז פון די מענשען, וועלכע זענען קאטעגאריש און ענטשלאסען אין יעדער סיטואציע, אויך דאסמאל האט ער נישט געמאכט קיין סקאנדא-לען, קיין טומלטעס, רוהיג אזוי ווי קיינמאל גארנישט איז ער אוועק צום רב און אויפגעפאדערט זיין ווייב, אז זי זאל תיכף ומיד נעהמען ביי איהם א גט, אזוי ווי הערמאן האט פעלאן געכאפט ממש אויף דער הייסער מינוט און ס'זענען געווען עדות אויך און דעריבער איז די דין-תורה געווען א ריי-נע, פעלא דארף נעהמען א גט פון איהר מאן, פע-לא האט נישט געהאט קיין עצה און אפשר האט זי געמיינט, אז דער „קאכאנעק" וועט זי גלייך אויסכאפען און זי האט מסכים געווען אויפן גט, ווייטער איז שוין אלץ געגאנגען שנעל, הערמאן האט זיין ווייב איבערגעלאזען אלץ וואס ער האט געהאט אין שטיב, געגעבן איהר א גט און איז אוועק.

ערשט נאכ'ן גט האט... די פאמיליע דער-וואוסט וועגען דעם וואס איז פארגעקומען און ס'איז געווארען א ויצעק. ס'האט זיך געקאכט ווי אין א קעסעל. פעלא האט זיך אויך דערוויילע דער-וואוסט, אז איהר „קאכאנעק" האלט נישט אזוי שטארק פון איהר און ס'איז איהר געווארען טרוי-עריג אויף דער נשמה.

דער קיצור פון דער געשיכטע איז אזוי: די פאמיליע האט געווירקט אויף הערמאנען, אז זיין ווייב זאל איהם איבערבעטען און געבען אנ'ערענ-ווארט, אז מעהר וועט אזעלכעס נישט פארקומען און אכט טעג ארום נאכ'ן גט איז פארגעקומען נאכאמאל א צווייטע חתונה צווישען הערמאן און פעלא.

אויך גוט, אז ס'האט זיך אזוי געענדיגט.

נייע מיניסטעריאלע פארארדנונג

וועגען דעם, ווער עס דארף פיהרען די מעלדונגען

(2) די לאדזער שטאטישע סטאראסטווא האט בעקומען א נייע פארארדנונג פון אינערן-מיניסטע-ריום בנוגע די מעלדונגען.

אין דער פארארדנונג ווערט אויפגעקלערט, אויף וועמען עס ליגט דער חוב אין געוויסע בע-זונדערע פאלען, צו פיהרען די מעלדונגען.

אין דער פארארדנונג ווערט דערמאהנט וועגען פאלען, ווען דער באלעבאס פון הויז וואוינט אין אנ'אנדער שטאט און ענגליכע.

אין אזעלכע פאלען דארף פיהרען די מעלדונ-גען דער פאכטער פונ'ם הויז, ד. ה. אויף די אלע פערזאנען, וואס בעוואוינען דאס הויז, אדער בע-זונדערע וואוינונגען און נעהמען אן לאקאטארען, סוב-לאקאטארען, פענסיאנארען, מיטא-בייטער (מיט דער וואוינונג) הויז-דינערשאפט, אדער נעהמען צו זיך אריין משפחה-מיטגלידער א. אז. וו.

טשי קיעס, טשי פאלקאז

א פראיעקט אפצושאפען דעם אומ-זאץ-שטייערען און צו העכערען די פרייזען פון פאטענטען

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט פון דער האנ-דעלס-אינדוסטריע-קאמער, בעטראכט איצט די רע-גירונג א פראיעקט צו איינפארמירען די שטייער-ארדינאציע.

די רעגירונג איז זיך דהיינו מתעסק מיט דעם פראיעקט פון פולשטענדיגען אפשאפען דעם אומ-זאץ-שטייער, און כדי אויסצוגלייכען די היזקות, וואס די מלוכה קאן האבען דערפון, וועלען געהע-כערט ווערען די פרייזען אויף פאטענטען אין הסכם מיט די ווירטשאפטליכע ספערען.

מען פעררריכט די טראמוואי-שינעס

(2) די לעצטע טעג פעררריכט מען אויס אין פארשידענע פונקטען פון דער שטאט די טראמוואי-שינעס. מען פעררריכט אויך אויף דער פיעטריקא-ווער גאס, און דעריבער שוואנקט א ביסעל די נארמאלע טראמוואי-קאמוניקאציע.

איינער אנ'אפיקורס האט געזאגט: — „און אז די טראמוואי-שינעס וועלען זיין אין ארדנונג, וועט מען שוין פאהרען?!. אז אלץ שטייט דאך, נישט פאר קיין יודען געדאכט...

דער געפונענער שקעלעט אויף פאלעסיע

איז דער רעוואלוציאנער יאן דאלעווקא

(—) מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, אז אויף פאלעסיע האט מען געפונען א טויטען קערפער אין די מלבושים און ווי מען איז זיך משער געווען איז דאס איינער פון די דערשאסענע דורך דעם צארישען געריכט פאר אנטיילנעהמען אין דער פרייהייטס-בעוועגונג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז א דעלעגאציע פון פעראיין פון די געוו. פאליטישע ארעסטירטע אוועק צום סטאראסטע, אז מ'זאל זיי ערלויבען צו בעקוקען דעם געפונענעם טויטען קערפער, כדי עווענטועל צו דערקענען ווער דאס איז געוועזן.

די ערלויבניש איז געגעבען געווארען און די דעלעגאציע האט אויפ'ן גרונד פון זיינע מלבושים און בעזונדערס פון הימעל, יועלכעס איז נאך געווען אין א גאר גוטען צושטאנד פעסטגעשטעלט, אז דער געפונענער טויטער קערפער אויף פאלעשע איז פון יאן דאלעווקא, א מיטגליד פון פ.פ.ס., א דעלעגאט פון בידערמאנס פאבריק, וועלכער איז דערשאסען געווארען לויט אנ'אורטייל פון צארישען געריכט פאר אנטיילנעהמען אין דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג.

דער פעראיין פון די געוו. פאליטישע ארעס-טירטע ארדענט איין א פייערליכע לויה פון דעם געפונענעם. די לויה וועט פארקומען מארגען צום ברודער קבר אויף פאלעסיע.

דער באנדיט האט זיך בענארישט

אדאנק דער קלוגער האנדלונג פון דעם פלינקען געהיים-אגענט

(2) עהערנעכטען אין אוונד האט אנ'אגענט פון דער געהיים-פאליצײ אמטירט אויפ'ן רעימאנט-פלאץ.

ארומקוקענדיג זיך האט ער דערזעהן 2 פער-זאן, וועלכע האבען צווישען זיך גאר פריינדליך געשמועסט.

אטא דער פריינדליכער שמועס וואלט דעם געהיים-אגענט נישט אנגעהויבען צו ארען, ווען ער בעמערקט נישט, אז איינער פון די שמועסער איז איהם עפיס בעקאנט פון דער פארברעכער-וועלט..

זעהענדיג, אז זיי ביידע זענען אריין אין א רעסטאראן אויף דעם רעימאנט-פלאץ, איז דער אגענט, וועלכער איז געווען פארקליידט, אלס א „זשוואדאווע לאטעק", זיי נאכגעגאנגען, און בע-שטעלט פאר זיך ביר.

דערביי האט ער אנ'אויג נישט ארונטערגע-לאזט פון די חברה-לייט, וועלכע ער האט גענומען שטארק אבסערווירען, אונטערהערען, וואס זיי שמועסען, און איז באלד געווארען מיט זיי „פאני, בראט".

עס האט נישט לאנג געדויערט און מ'האט צו-קאפיטשקעס אויסגעטרונקען, און דער פרעמדער גאסט (נישט דער „אייגענער מענטש", וועלכען דער אגענט האט געקאנט פון דער פארברעכער-קארטאטעקע) האט זיך אנמערסיט, אז ער ברויך צו האבען א רעוואלווער.

דער געהיים אגענט האט צו איהם א ווינק-געטון, און יענער האט דעם וואונק ווי געהעריג פארשטאנען:

זיי זענען ארויס אין דרויסען, און דארט האט דער געהיים-אגענט פארקויפט דעם גאסט זיין רעוואלווער פאר 50 זלאטעס.

דערפאר האט ער איהם, מחמת גרויס אויפ-ריכטיגקייט, דערציילט, אז לעצטענס איז איהם געגאנגען גאר נישקשה: אז ער האט לעצטענס ארויסגעפיהרט 2 „מעסמאטענס" — איינעם אויף 3000 זל. און דעם צווייטען — אויף 5000 זל. ביים צווייטען פאל האט ער אפילו געמוזט שיסען אויך און פערוואונדען דעם „יאלד"... גאר לעצ-טענס איז ער אבער „פערשיט געגאנגען", און מ'האט איהם אריינגעזעצט אין מאקאטאווער טורמע פונוואנען ער איז איצט ענטלאפען.

דער געהיים-אגענט האט איהם פון זיין זייט דערציילט, אז ער זוכט איצט אויך ארבייט, אז ער איז נישט לאנג צוריק ארויס פון דער טורמע, און עס מאכט זיך נישט קיין שטיקעל פרנסה.

דא האט איהם דער גאסט ערקלערט, אז ס'איז אפילו דא צו טון א רעכט שטיקעל ארבייט אין ווארשא — אפצורוימען דעם קאסירער פון דער ציגעלניע אין וולאכי, וועלכער טראגט מיט זיך יעדען דאנערשטאג 14.000 זל. צום אויסצאהלען, און אויב ער וויל, קאן ער איהם מיטנעהמען אלס שותף...

דער געהיים-אגענט האט געמאכט דעם אנשטעל, אז די איידעלע פראפאזיציע געפעלט איהם זעהר, און אזוי ווי דער גאסט האט געשטעלט א תנאי, אז אויך ער מוז מיט זיך מיטהאבען א רעוואלווער, האט ער אויף דעם מסכים געווען, און המעשה שהיה כך היה:

דער געהיים-אגענט איז אוועק מיט איהם, כלומרשט צו זיך אין דער וואוינונג, געהמען דעם רעוואלווער, און אריינגעפיהרט איהם גלייך אין 13. פאליציי-קאמיסאריאט אריין...

דארט האט זיך דער גאסט מאמענטאל דער פיהלט אין פעקעל און געוואלט ענטלויפען, אבער מ'האט זיך מיט איהם לייכט אנ'עצה געגעבען.

איצט ווייסט מען שוין, אז די מעשה מיט די צוויי „מעסמאטענס" אין ווארשא און מיט זיין ענטלויפען פון טורמע איז ריכטיג, און — געכטען נאך האט מען איהם א געשמידטען אין קייטען משלח געווען אין דער מאקאטאווער טורמע.

אמטליכעס

(2) נעכטען האט אנגעהויבען זיין 5-וואכענ-דיגען אורלויב דער לייטער פון 6-טען פאליציי-קאמיסאריאט, זיגמונט באראווסקי.

די פונקציעס פונ'ם לייטער פיהרט אויס דער אינסטרוקטאר פון 6-טען קאמיסאריאט, עלטערער פשאדאווניק וולאדיסלאוו סטעיסקאל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיושורען

(2) היינט בייגאכט דיושורירען: י. קאפראווי-סקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראיוקאווסקא (גושע-זשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), י. קלופשא (קאנסטא 54) און ל. טשינסקי (ראקישקינער 53).

אויפסניי צופלאקערט דער קאמף
צווישען דר. וויעלינסקי און די פ.פ.ס.
אפגענומען ביים דר. וויעלינסקי, זיין רעסארט. — מאגיסטראט געארבייט אהן בעשטעטיגטן בודושעט

נאך א געוויסער צייט פון שטילשווייגען צופלאקערט זיך איצט ווידער אן ערנסטער קאמף צווישען דעם וויצע־פרעזידענט ד״ר וויעלינסקי און די איבעריגע פ.פ.ס.׳ישע מאגיסטראט־מיטגלידער.

ווי בעקאנט האבען דער שטאט־ראט מיט די שטימען פון די סאציאליסטישע פראקציעס אנגענומען א רעזאלוציע אז די מעהרהייטס־פראקציעס האלטען דעם ד״ר וויעלינסקי נישט מעהר פאר זייער פארשטעהער, דאן אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאט־ראט נאך דער בעריהמטער דיסקוסיע וועגען די בעשולדיגטע לאוויקעס קוק און איזעבסקי. איז מיט אלע שטימען געגען איינע אנגענומען געווארען א רעזאלוציע וועגען אויסדריקען אומצוטרוי דעם ד״ר וויעלינסקי.

דער וויצע־פרעזידענט האט זיך אבער ביידע רעזאלוציעס נישט גענומען צום הארצען און ווייטער געבליבען אין מאגיסטראט אויפ׳ן אמט פון וויצע־פרעזידענט. ווי ער האט זיך אויסגעדריקט וועט ער פון זיין אמט נישט רעזיגנירען און פערבלייבען אין מאגיסטראט כדי „די איבעריגע מאגיסטראט מיטגלידער צו קוקען אויף די הענד“.

און דעריבער האט זיך ערשט איצט צופלאקערט דער קאמף. הגם דער מאגיסטראט נעהמט איינציגווייז אוועק דעם ד״ר וויעלינסקי אלע אמטען, פונדעסטוועגען האלט זיך נאך ד״ר וויעלינסקי ווייטער אלס פיהרער פון די שטאטישע פינאנצען, און גיט ארויס זייבע פעראָרדנונגען און בעפעהלען אויף דעם דאזיגען געביט. די אלע פעראָרדנונגען זענען צו־להכעיס דעם מאגיסטראט, אט האט לעצטענס פאסירט אזא געשיכטע. דער מאגיסטראט געפינט זיך אין א זעהר שווערער פינאנציעלער לאגע און צוליב דעם האט ער לעצטענס בעקומען א הלואה פון א מיליאן זלאטעס אויף צו קענען ווי עס איז ארויסקומען פון די שוועריגקייטען. דאס האט ד״ר וויעליגסקי נישט געקענט פערלייהען און האט ארויסגעגעבען דער פינאנץ־אפטיילונג ביים מאגיסטראט א פעראָרדנונג אז היות די שטאט איז שולדיג דער רעגירונג 722 טויזענד זלאטעס פון די שטייערען, וואס די שטאטישע קאסע האט איינקאסירט פאר דער מלוכה, זאלען די דאזיגע 722 טויזענד זלאטעס תיכף איינגעצאהלט ווערען. אזוי ווי אין קאסע איז נאר פערהאן 228 טויזענד זל. זאל מען גלייך אוועקשיקען דאס געלד און דעם רעשט 500 טויזענד זלאטעס זאל זיך די רעגירונג אראפנעהמען פון דעם מיליאן זלאטיס הלואה, וואס די רעגירונג גיט דעם מאגיסטראט.

ווען דער לייטער פון דער פינאנץ־אפטיילונג כוואלבינסקי האט בעקומען די דאזיגע פאָרדערונג, האט ער פערשטאנען וועגען וואס ס׳האנדעלט זיך און זיך געווענדעט צום אמטירענדען פרעזידענט ראפאלסקי מיט א פראגע, צי ער זאל אויספיהרען די פעראָרדנונג. ס׳איז גלייך צונויפגערופען געווארען א זיצונג פון מאגיסטראט און ס׳איז בעשלאסען געווארען נישט אויסצופיהרען די פעראָרדנונג מיט׳ן מאטיוו, אז דאס וואלט געקענט ברענגען צו א רואין פון די שטעטישע פינאנצען און צו אן אומגליק פאר דער שטאט.

דער ד״ר וויעלינסקי האלט אבער, אז די שטאט טאר ביי זיך נישט פערהאלטען איינגעקאסירט מלוכה־געלדער און מ׳דארף זיי אוועקגעבען. האט זיך ווידער צופלאקערט דער קאמף צווישען ד״ר וויעליצסקי און דעם מאגיסטראט־מעהרהייט.

ד״ר וויעלינסקי האט אבער ווייטער געקעמפט. צוליב דעם, וואס דער לייטער פון פינאנץ־אמט כוואלבינסקי האט נישט אויסגעפיהרט זיין פעראָרדנונג און זיך נאכגעפרעגט דעם וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי האט ד״ר וויעלינסקי געקינדיגט דעם לייטער כוואלבינסקי פון פאסטען.

ה׳ ראפאלסקי, וועלכער האט זיך דערפון דערוואוסט, האט דעם לייטער כוואלבינסקי צוריקגעשטעלט אין זיין רעכט.

דערווייל איז אנטשוי־געקומען נאך אן ערגערע געשיכטע. ווי בעקאנט, האט דאס מיניסטעריום נאך נישט בעשטעטיגט דעם בודושעט פון לאדזער מאגיסטראט.

דער מאגיסטראט האט זייט דעם 1. אפריל געארבייט אויפ׳ן גרונד פון בודושעט פראוויזאריומס, וועלכע זענען אנגענומען געווארען דורך דעם שטאט ראט. די דאזיגע פראוויזאריומס זענען אבער געווען נאר ביז׳ן 1. יולי. די אויפגאבע פון לייטער פון די שטאטישע פינאנצען ד״ר וויעלינסקי, איז געווען מיטצוטיילען, אז ס׳איז נישט פארהאן קיין בודושעט און מען מוז דעריבער צונויפרופען דעם שטאט־ראט, כדי צו בעשטימען א פראוויזאריום אויף נאך א חודש. ד״ר וויעלינסקי האט דאס פערשוויגען, אזוי אז דער מאגיסטראט האט 7 טעג געארבייט אהן שום בודושעט.

די דאזיגע פראגע איז בעהאנדעלט געווארען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מאגיסטראט. נאך א קורצער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען אפצונעהמען ביים ד״ר וויעלינסקי דעם רעסארט און איהם איבערגעבען דעם פרעזידענט זשעמיענצקי, אזוי ווי דער פרעזידענט איז איצט אויף אורלויב וועט פון היינט אן מיט די שטאטישע פינאנצען פערוואלטען דער וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי.

צוליב דעם, וואס דער מאגיסטראט האט זיך ערשט איצט דערוואוסט, אז ער ארבייט אהן בודושעט איז בעכטען אויף דער שנעל צונויפגערופען געווארען א זיצונג פון שטאט־ראט, וועלכער האט געדארפט אננעהמען א פראוויזאריום אויף 3 חדשים.

די זיצונג פון שטאט־ראט איז אבער נישט פארגעקומען.

חסד של אמת אפעלירט צו דער יודישער בעפעלקערונג
צו העלפען די פאמיליע פון ערמארדעטען אליה אהרן בראף

דער רושם פון שרעקליכען מארד אויף זגערזשער 92 איז נאך נישט אריבער.

די לויה פון ערמארדעטען איז שוין פארגעקומען, דער מערדער איז א״עססירט, אבער אינדערהיים איז געבליבען א קראנקע צוברָאכענע פרוי מיט 5 קליינע קינדערלעך, אהן שום אויסזיכט, אהן א ביסען ברויט, אהן א גראשען דעם טאג איבערצולעבען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די פערוואלטונג פון „חסד־של־אמת“ אויף נעכטען צונויפגערופען א ספעציעלע זיצונג, כדי זיך צו בעראטען ווי אזוי צו העלפען דער אומגליקליכער יודישער פאמיליע.

ס׳איז בעשלאסען געווארען צו אסיגנירען פון די פערוואלטונגס־געלדער 100 זלאטיס און עפענען א זאמלונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג לטובת דער פאמיליע פון טראגיש־ערמארדעטען.

„חסד של אמת“ אפעלירט צו דער יודישער בעפעלקערונג צו שפענדען צו דעם צוועק וויפיל איינער קען. שפענדען ווערען אנגענומען אין קאנצעלאריע פון „חסד של אמת“. די נעמען פון די מנדבים וועלען פערעפענטליכט ווערען אין דער פרעסע.

אויף דערועלבער זיצונג האט דער פערוואלטונגס־מיטגליד לייביש עדעלמאן געשפענדעט 5 זל. און אהרן פעליקס — 3 זל.

אנפאל אויף א יודישען בעל־עגלה
צוגערויבט ביי איהם דאס פערד

דער בעל־עגלה משה פלום פון פאמארסקא 41 איז נעכטען ביינאכט געפאהרען אויפ׳ן פאביאניצער וועג. אין מיטען וועג זענען איהם בעפאלען אומבעקאנטע פערזאנען, וועלכע האבען א הם מערדערליך געשלאגען און פערלאנגט פון איהם געלד.

פלום האט קיין געלד ביי זיך נישט געהאט און די באנדיטען האבען אויסגעשפאנט זיין פערד, און דערמיט אוועקגעפאהרען, מיטנעמענדיג מיט זיך א זאק אנגעפיהלט מיט מעהל־זעק, מיינענדיג אז דארט געפינט זיך סחורה.

אויף צומארגענס אינדערפריה האט א פאליציאנט פון 12 בעצירק בעמערקט א בלאנדזשענדער פערד, ער האט עס אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט און דארט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס איז דאס אייגענע פערד, וועלכעס מ׳האט צוגערויבט ביי פלומען.

די אנפאלער האט מען נישט געכאפט —

טאבאק־סוחרים מיהען זיך
צו בעקומען טאפעלטע קרעדיט און פערברייטערטע צוטריט

(2) איטליכער קאנצעסיאנער פון טאבאק־מאנאפאל־ארטיקלען געניסט איצט פון קרעדיט אין דער הויך פון 5000 זלאטיס — זעלבסטפערשטענדליך, פערזיכערטען — דערביי פון די קרעדיטירטע סומע אויסגעגליכען ווערען איינצאנצען ביז מען בעקומט א נייעם טראנספארט פאר׳ן קאנצעסיאנער פון מאנאפאל־ארטיקלען.

איצט האט זיך דאס טאבאק־סוחרטום געווענדעט מיט א גרויסער מאטיווירטער פאדערונג צו פערגרעסערן די סומע פון קרעדיט אויף 10,000 זלאטיס, ביים פערברייטען די פערזיכערונג אויף דער דאזיגער סומע.

חוץ מזה בעמיהט זיך דאס טאבאק־סוחרטום צו קענען בעקומען די מאנאפאל־ארטיקלען נאכ׳ן רעאליזירען א העלפט פון דעם ווערט פאר דער בעקומענער סחורה.

מען גייט בויען 2 שולעס אין כאיני

(א) אויף איינער פון די זיצונגען פון שטאט־ראט איז דער מאגיסטראט בעפולמעכטיגט געווארען צו העלפען דער גמינע כאיני אויסצובויען א שולע. דער מאגיסטראט האט דאן געשאנקען פאר כאיני א פלאץ צו בויען די שולע און 500 טויזענד ציגעל.

איצט האט זיך דער גמינע־ראט אין כאיני גופא פערזאמעלט, כדי צו בעטראכטען אויף וואס פאר אַן אופן צו בעקומען די מיטלען און קרעדיטען צו בויען דעם בנין. קודם איז בעשלאסען געווארען צו פערקויפען 2 גמינע פלעצער פאר 5000 און פאר 7500 זלאטעס און פאר׳ן געלד אנצוהויבען דעם געביי — 2 שולעס צו 7 צימערן אין יעדערער.

ס׳איז אויך בעשלאסען געווארען צו ווענדען זיך נאך שטיצע צום לאדזער שול־קוראטאריום און צום בילדונגס־מיניסטער, און פאר יעדען פרייז צו האבען נאך היי־יאהר אויסגעבויט די שולען.

אדראטשעניעס פון מיליטער־פליכט

(2) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס עס האבען זיך געענדיגט די ארבייטען פון די פאבער־קאמיסיעס, איז אין לאדזער סטאראסטווע איינגעפלאסען א גאנצע רייה ביטעס בנוגע אדראטשעניעס פון מיליטער־דינסט מחמת דעם, וואס דער גערופענער איז דער איינציגער פרנסה־געבער אין דער משפחה, מחמת שטודירען אין הויכשולען א.א.וו.

די אלע ביטעס ווערען איצט בעטראכט אין א פערשנעלערטען טעמפא, און די פעטענטען וועלען די טעג אנהויבען צו בעקומען תשובות אויף זייערע ביטעס.

6 חדשים טורמע
פאר׳ן דערהרג׳ענען א מענשען

(2) דעם 9. יוני מ. י. האט א געוויסער אנטאני אדאמטשעווסקי דערהרג׳עט דורך א רעוואלווער־קויל לעאן סטודזשעני׳ן.

נעכטען איז אדאמטשעווסקי געשטאנען פאר׳ן געריכט, און הגם ער האט געטענה׳ט, אז ער איז בעגאנגען דעם מארד, פערטיידיגענדיג זיך — האט דאס געריכט איהם פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע.

בוי־ארבייטער געגען קאנסאלידאציע

(2) אויף דער נעכטיגער פערזאמלונג פון די פארשטעהער פון בוי־ארבייטער־פעראיינען איז נאך א שטורמישער דיסקוסיע בעשלאסען געווארען צו אפזאגען זיך פון א וואס׳ער נישט איז צוזאמענארבייט מיט דעם פערבאנד פון קלאסען־פעראיינען, און דעם פארשלאג קאנסאלידאציע אפצוווארצען.

מאַ׳, ווייב און פערמיטלער
האבען אפעריר׳ט נאַיווע לאקאטארן

(א.) מיכאל פאלושקעוויטש, דער בעלעבאס פון ספאצערנע 8, האט מיט דער הילף פון זיין ווייב לעאקאדיא און דעם פערמיטלער באלעסלאוו גלאדזשינסקי געמאכט פערשידענע מיאוסע קאמבינאציעס מיט דירות, וועלכע ער האט כלומרשט פערדונגען אין גענומען אויף זיי ארעויפען.

ער פלעגט נעמען די אויסגאבען ביי עטליכע פערזאן מיט אמאל.

דער סוף איז געווען נעכטען אין געריכט, וואס האט איהם צוגעמשפט, דאס ער איז אזא איינער, וועלכער דארף בעשטיין צו זיצען 8 חדשים אין טורמע און זיין ווייב און פערמיטלער — אויך צו 3 חדשים.

נ״ע יעקב קראקאווסקי

זונטאג כ׳ תמוז איז געשטארבען און דעם־זעלבען טאג צו קבורה געקומען איינער פון די אילטעסטע און חשובסטע בעלי־הבתים פון אונזער שטאט אין עלטער פון 70 יאהר יעקב קראקאווסקי נ״ע. דער פערשטארבענער איז געווען גוט בעקאנט אין אלע סוחר׳ישע קרייזען, אלס ערליכער און געווינענהאפטער סוחר. ער איז אויך געווען א גרויסער בעל־צדקה. אן אייניקל פון החסיד המופלג ר׳ משה יהושע באהאריער ז״ל.

זיין טויט האט ארויסגערופען א גרויסען טרויער ביי אלע, וואס האבען איהם געקאנט.

זאל פילהארמאניע

דירעקציע:

ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

גאסטראלען פון ווארש. אפערעטן־סטאר־ארטיסטן

שטורמישע אפלאדיסמענטן

ענטציקונג

און בעגייסטערונג

היינט, מיטוואך, 9 אווענד צום 4־טען מאל דער שטארק־אויסגענומענער שלאגער

פון ווייטען סיביר

(סאניע די אנארכיסטקע)

אין 3 אקטען מיט א פראלאג

און פיל נומ׳ געזאנג און טענץ

געשפילט אהן סופליאר.

מארגן, דאנערשטאג, 9 אווענד

אויפ׳ן וועג קיין

בוענאס־איירעס

(אונטער די רויטע לאמטערן)

מיט נאך עפעס !... וואס ??!

לעזט מארגען !

אין פארברייטונג דער לעצטער שלאגער

„דער בלינדער פאיאץ“

ס׳ווערט פערקויפט גאנצע פארשטעלונגען צו בילליגע פרייזען און מיללווייזע בילעטען צו יעדע פארשטעלונג.

מ׳זאמעלט א זאמלונג אויף צו פערזאמלען זיך...

(2) צו די אלע זאמלונגלעך און זאמלעכצען, קומט איצט צו נאך א זאמלונג:

כדי צו קענען דינגען 2 אויטאבוסען אויף אפצופיר׳ן לאדזער מיטגלידער פונ׳ם „אבאז וויעלקיעי פאלסקי“ אויפ׳ן צוזאמענפאהר אין לענטשיץ אדער אין פויזען, אויף הין־און־צוריק — ווערט איצט געמאכט א ספעציעלע זאמלונג צווישען די מיטגלידער פון דער דאזיגער ארגאניזאציע און סימפאטיקער.

אלטע ליבע זשאווערט נישט

פון ב. קאוונער.

טייערע!

דו ווילסט וויסען אויב מיין ליבע צו דיר איז נאך נישט אפגעקיהלט?

ניין! זי איז נאך הייסער ווי געווען; א סך הייסער!

דאס ווערטעל: „אַלטע ליבע זשאַווערט נישט" איז אמת ווי גאָלד.

זייט איך האָב דיך צום ערשטען מאָל דערזעהן, ליב איך דיך.

און מיין נישט, אַז איך האָב דיך דעמאָלט געליבט ווייל דו ביזט אַלט געווען סך-הכל 19 יאָהר; ווייל דו ביזט געווען שעהן און קליג און האסט געהאַט אַזאַ זיסע שטים ווי אַ פלייט און אויגען שוואַרצע, פערחלומטע. איך ליב דיך היינט פונקט אַזוי ווי אַמאָל און אפשר נאָך שטאַרקער.

מיט אַ וואָך צוריק איז געוואָרען 30 יאָהר ווי מיר האָבען זיך דאָס ערשטע מאָל בעקאַנט.

שוין 30 יאָהר.

מיר זענען שוין ביידע גרוי, אָבער די ליבע מיינע איז נאָך יונג ווי געווען.

טייערע!

ווען דער חלום אונזערער, וואָס מיר האָבען אַמאָל ביידע געחלומט, וועט ווערען אויס חלום — אויך דעמאָלט וועל איך דיך ליבען.

אָבער כל זמן דער טויט וועט מיך נישט האַלטען אין זיינע הענד, און מיינע אויגען וועלען נאָך זעהן די זון, וועל איך דיך ליבען!

ליבען ווי אַמאָל, ווען מיר זענען נאָך ביידע נישט געווע זגרוי און אַלט פון צופיל זאָרגען.

ווען דאָס לעבען האָט געשמייכעלט צו אונז מיט אַ גאָלדען שמייכעל.

טייערע! געדענקסטו יענעם זומער-פאַרנאַכט אויף יענער זייט טייך?

געדענקסטו ווען די זון איז אונטערגעגאַנגען ווייט הינטער די בערג?

איך וועל יענעם זונען-אונטערגאַנג קיין מאָל נישט פערגעסען; קיין מאָל נישט!

איבערן טייך האָט זיך פערצויגען אַ רויטע פייערדיגע לענטע און אַ האַלבער הימעל האָט געגליהט און געפלאַקערט.

און מיר זענען געזעסען אויף אַ שטיין נעבען טייך און גע'חלומ'ט.

איך דערמאָהן זיך: אַ ווינטעל האָט געשפּריזט איבער קאַרן-פעלדער, געבויגען די קעפּלעך פון די זאַנגען צו דער ערד. — און ווען דאָס ווינטעל איז אַריבער, האָבען זיך די זאַנגען-קעפּלעך ווידער אויסגעגלייכט.

יאָ, מיין טייערע!

איך וועל דיך אַלע מאָל ליבען; אַלע מאָל, אַפילו ווען ווען דיין קאָפּ וועט שוין זיין ווייס ווי שניי און די פאַרב פון דיינע באַקען אָפּגעמעקט און דאָס ליכט פון דיינע אויגען פערלאָשען.

אַפילו ווען דיין פּנים וועט ווערען געקרייצפּלט, צוקנייטשט.

איך וועל יעדער קנייטש בעזונדער אויסקושען פונקט ווי מיט 30 יאָהר צוריק.

אַפילו ווען דיין שטים וועט פערלירען דעם ווייכען זילבער-קלאַנג, אַפילו דעמאָלט וועט זיך מיין ליבע צו דיר נישט אָפּקיהלען.

כל זמן טעג וועלען זיין טעג און נעכט וועלען זיין נעכט און די זון וועט בלייבען אַ זון, וועל איך דיך ליבען.

צוליב דיין ליבע צו מיר און מיין ליבע צו דיר, האָב איך שעהנערע לידער געשריבען.

לידער, וואָס די יוגענד שפּיגעלט זיך אָפּ אין זיי מיט אַלע פאַרבען.

„יענע זומער נאַכט" — איז מיין שעהנסטע און טיפסטע פּאָעמע, וואָס איך האָב געשאַפען.

תמיד וועט אין מיין געדעכעניש בלייבען יענע זומער-נאַכט אין די בערג, נישט ווייט פון לויפענדיגען וואַסער, וואָס איז אַרונטער פון אַ שטיינערנער סקאַלע שטיל ווי אַ תפילה.

געדענקסטו נאָך, טייערע, יענע נאַכט, ווען ליכטיגע פליגעלעך האָבען זיך געצונדען ווי גרינע פייערלעך און זיך פערלאָשען?

אָט-אָ-די ליכטיגע פליגעלעך זענען אונזערע עדות געווען; די איינציגע עדות...

ניין, מיין טייערע, איך וועל דיך קיין מאָל נישט פערגעסען!

קיין מאָל נישט!

מיין וואונש איז היינט: אַז אונזערע קברים זאָלען זיין צוזאַמען.

אויב דאָס לעבען האָט אונז אַ לאַנגע צייט דערווייטערט, זאָל אונז דער טויט דערנעהנטערן...

איך וואָלט אַפילו בעוואָלט האָבען מיט דיר אַ בשותפות'דיגע מצבה.

דערווייל לאָמיר פון טויט נישט טראַכטען; דאָס טראַכטען אַליין קירצט אָפּ די יאָהרען...

מיין פּלאַן איז: מיר זאָלען נאָך איין מאָל אין אונזער לעבען בעזוכען יענעם אָרט אין די בערג און זיצען אויפ'ן זעלבען שטיין און הערען דאָס מורמלען פון דעם שטילען וואַסער...

ווען די צייט וועט אויסמעקען פון מיין זכרון יענע זומער - נאַכט אין די בערג, ווען פון יענע זכרונות וועט שוין נישט זיין אַפילו אַ שאָטען פון אַ שאָטען, וועל איך דיך נאָך אַלץ ליבען.

דיך ליבען אַזוי הייס, אַזוי טריי, ווי איך האָב געליבט דעם חלום פון אַמאָל...

ווען איך וועל זיך נאָר דערמאָנען יענעם אָווענט ווען אַ זומער-ווינטעל האָט געזונגען איבער אונזערע קעפּ און געשויבערט אונזערע האָר, און מיר ביידע זענען געזעסען צוזאַמען און געשוויגען, און די נאַכט האָט בעצירט די גראָזען מיט קלאָרע וואַסער-פּערל, וועל איך דיך ליבען.

מיין האַרץ וועט אַלע מאָל וויינען אויף יענע צייט, וואָס איז אַזוי גיך אַוועק; אַוועק אייביגעם מיט אונזערע טעג, מיט אונזער לעבען...

אָבער דאָך, מיין טייערע, וועל איך דיך אַלע אַלע מאָל ליבען.

איך וועל קיינמאָל נישט פערגעסען ווען דו האָסט זיך געטוליעט צו מיר און געוויינט פאַר פרייד, וואָס איך שטויס דיך נישט אָפּ פון זיך.

און דאַן האָסטו מיך געקושט אַזוי הייס און יעדער קוש איז געלאָשען געוואָרען פון אַ טרעהר.

עס זענען שוין 30 יאָהר אַריבער און נאָך היינט פיהל איך דעם פייער און דעם קלאַנג פון דיינע קושען.

און אָט-אָ-דער קלאַנג וועט קיינמאָל נישט פערקלינגען.

אַפילו ווען דיינע אויגען וועלען שוין מעהר קיין טרעהרען נישט האָבען; ווען די לעצטע טרעהר דיינע וועט זיך אויסגעוויינט — אויך דעמאָלט וועל איך דיך ליבען.

אַפילו ווען מיין בלוט וועט ווערען אַלט און קאַלט.

פאַר מיינע אויגען וועט תמיד שטעהן די געליבטע מיינע, ווי זי האָט אויסגעזעהן מיט 30 יאָהר צוריק.

בלויז דער טויט וועט צונעהמען מיין ליבע צו דיר.

ווייל דער טויט איז שטאַרקער פאַר אַלע ליבעס אין דער וועלט; ער שטעלט אָפּ דאָס האַרץ און פערשליסט די אויגען און שטעלט אָפּ דעם אָטעם....

ער מעקט אָפּ אויף אייביג אַלע נישט גע'חלומ'טע חלומות...

דערמאָרדעט זיין יונגע פרוי מיט 2 קליינע קינדער

און וויינט מיט ביטערע טרערען איבער די טויטע קערפּערס

אין ווילנער אַפּעלאַציע-געריכט איז פאָרגעקומען אַ שפּאַנענדער פּראָצעס.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק איז געזעסען דער איינוואוינער פון דערפעל דאַנילובקאַ ק. דובראָווסקי — אַ פער'משפּט'ער צום טויט דורך הענגען.

דובראָווסקי האָט אויף אַ בעסטיאַלישען אופן דערמאָרדעט זיין יונגע פרוי און 2 מינדער-יעהריגע קינדער, דעם 17. יולי פ. י. איז ער געקומען אַ היים שפּעט ביינאַכט, ווען אַלע זענען שוין געשלאָפען.

ער האָט געכאַפּט אַ שאַרפע האַק און אַראָפּ-געלאָזט זיין שלאָפענדיגע פרוי 6 מאָל איבערן קאָפּ, דערנאָך האָט ער איהר אַראָפּגעהאַקט די הענד, וועלענדיג אַזוי אַרום זיך פערלייכטערן ביים אומבריינגען דעם טויטען קערפּער. אין דעם האָבען זיך אָבער אויפגעכאַפּט די קינדער און גענומען ווייבען און שרייען. דער מערדער איז דאַן צוגעלאָפען צו זיין 9-יעהריגער מיידעלע אַנאַ און האָט איהר אַראָפּגעהאַקט דעם קאָפּ. דאָס זעלבע האָט ער אויך געטון מיט זיין 4-יעהריגען יונגעלע פּיאָטר.

נאָך דער גרויזאַמער רציחה, האָט דובראָווסקי אַלץ צעוואָרפען און צושליידער'ט אין שטוב, טימור-לי'ענדיג אַ רויב-אָנפאַל און אַליין איז ער אַוועק-געפאָהרען קיין וואָלקאָוויסק. אין אַ פּאָר טעג אַרום איז ער געקומען צוריק און „ביטער" געוויינט איבער זיין אויסגעמאָרדעטער פאַמיליע...

בעת דער אויספאָרשונג איז דער גרעסטער חשד געפאַלען אויף דובראָווסקין און ער איז אַרעסטירט געוואָרען. אויפ'ן קרייז-פערהער איז ער זיך מודה, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער רוצח האָט שוין 4 מאָל אונטערגעצונדען זיין פערמעגען און שטענדיג אָפּגענומען גרויסע סומעס אַסעקוראַציע. צום סוף האָט ער דאָס געלד פערשוועגדעט, עס האָבען זיך אָנגעהויבען שאַרפע קריגערייען צווישען איהם מיט זיין פרוי, וועלכע האָט איהם געדראָהט צו מסר'ן. דובראָווסקי האָט גוט געוואוסט, וואָס עס קומט איהם פאַר זיינע פערברעכענס און בעצייטענס אָפּגערוימט זיין ווייב...

די עדות האָבען ער'קלער'ט, אַז דובראָווסקי פלעגט שטענדיג שלאָגען און מאַלטרעטירען זיין ווייב, ער האָט זי אויך אָנגעשטעקט מיט אַ שווערער ווענערישער קראַנקהייט.

דאָס קרייז-געריכט האָט פער'משפּט דעם מערדער צום טויט דורך הענגען. בעכטען האָט די העכערע אינסטאַנץ פערביטען די טויט - שטראָף אויף אייביגע שווערע תפיסה.

לעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

פּיעטריקאווער 21, טע. 224-71

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה פערטיג און אויסגעקלעבט איבער דער שטאָט.

אייז

יעדען קוואַנטום

צו ביליגע פּרייזען

ליפערט

Lodownia Południowa 22

tel. 190-48 i 191-26.

דער „פּוילישער שטערן"

(31

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט-קריג

— אונזער בער'אַטונג האָט זיך עפּעס פער'זאַנ-רעלט אין אַ סודותפולען אופן מיט סיורפּריזען. אַקאַרשט האָט אונזער אָנפיהרער אָנשטאָט דעם צו-געזאָגטען „פּוילישען שטער'ן" בעוויזען אונז אַ שאַכטעל מיט פּאַפּיראָסען... עס איז עפּעס אַזוי אַרויסגעקומען, אַז אין דעם מאָמענט דווקאַ, ווען ער האָט אונז געדאַרפט אויפקלער'ען די זאַך — האָט האַרי ווייטער געדעדט — דווקא אין דעם מאָמענט איז אָנגעקומען זיין שותף...

— מיין שותף!!! — האָט מאָרטימער אַרויסגע-רעדט, וואָס ווילט איהר דערמיט זאָגען, איהר ..מנובל?!

— יאָ. אייער מיט'שותף, — האָט האַרי פּעטש איבערבעהז'רט — מאַקס בער'ענט, מאַדאַם מאַלפלאַ-קע, קוקט נאָר אָן דעם שלים-מזל! (ער האָט אָנ געזוידען אויף בעלפאַרד'ן — זעהט, ווי ער צי-טערט פאַר שרעק, וואָס זיין ראָלע וועט ווערען אויפ געדעקט!... און די ראָליע זיינע בעשטייט אין דעם, וואָס ער דאַרף געבען זיין פריינד אַ מעגליכקייט צו ענטלויפען פריהער איידער עס וועט אָנקומען פּאָליציי און דאָ אונז אַלע כאַפּען!

—שטייט! — האָט מאָרטימער אויסגעשריגען אויפהויבענדיג זיין מויזער-רעוואָלווער,

בער'ענט האָט איהם אָנגעכאַפּט פאַר דער האַנד:

— וואַרט אָקאָר'ש... מיר וועלען דערנאָך אויסהערען אייערע טענות.

— לאָזט איהם ענדיגען רעדען, — האָט זיך אַריינגעמישט די מאַדאַם מאַלפלאַקע, און די שטי-מע איהרע האָט ענטהאַלטען אַזוי פיל פון רוהי-גער דערהאָנג, אַז האַרי האָט נישט-ווילענדיג אַ ציטער געטון.

ער האָט זיך דער'מאָנט אין דער וואָרנונג פון קרוקס'ן: „היט זיך פאַר פרויען".

בעלפאַרד האָט געשוויגען און אויפמער'קזאַם געהערט, וואָס האַרי רעדט.

די גאַנצע צייט איז ער געשטאַנען מיט יענ-לעגטע הענד אויף דער ברוסט.

— איך וועל זיך נישט חידוש'ן — האָט האַרי מיט אַ חוזק-טאָן פאָרגעזעצט — אויב אין די טאַ-שען פון דעם דזשענטעלמען וועט זיך געפונען יענער „פּוילישער שטערן" וועגען וועלכער עס האָט אַזוי דערציילט אונזער אָנפיהרער, בעמיהענדיג זיך אונז צו ערקלער'ען, הלמאי ער פערבר'ענגט גאַנצע נעכט ביי די פיס פון דער אונז בעקאַנטער'טענצערין... גאָט מיינער!... צי וועט איהר דען דערלויבען דעם דאָזיגען מענשען (ער האָט מיט אַ מינע פון פער-אַכטונג אָנגעוויזען אויף מאַרטימער'ן) שוין זשע ווען איהר דערלויבען, אַז דער דאָזיגער שווינדלער זאָל אונז אַלע פיהרען פאַר די נעז? פריינד מיינע, אויב מיר ווילען אויסמיידען נאָך אַן'אונאַנגענעהמען סיורפּריז, דעם סאַמע אונאַנגענעהמסטען, טאָ פאַר-דער... אַז דער פערדעטער זאָל תיכף געמש-פט ווער'ען, דער פערדעטער, וואָס האָט אונז אַלע פערקויפט...

ער האָט אויפרייצענד געהעכערט די שטימע, און אַ'ומגעקוקט די אָבהענגדע, כדי צו איבער-[illegible] זיך, [illegible] איבערדרוק עס האָבען געמאַכט אויף זיינע רייד.

מאַקס און בער'ענט זענען געווען אויף זיין זייט.

דער „נומער דריי-צעהן" האָט זיך קענטיג גע-וואַקעלט.

מאָר'טימער און בעלפאַרד זענען, פערשטייט זיך, געווען געגען.

די מאַדאַם מאַלפלאַקע איז געזעסען און אַר-רומנעהמענדיג מיט די הענד איהרע קניע, האָט זי זיך נישט בעוועגט פון אָרט.

— כ'אַיז צייט! — האָט מאָרטימער אָנגעהויבען מיט אַ ירגזון אָבער די מאַדאַם מאַלפלאַקע האָט איהם נישט געלאָזט רעדען.

— לאָמיר פריהער אויסהערען, וואָס עס וועט אונז זאָגען בעלפאַרד...

— איך ווייס נישט, וואָס עס האָט פּאַסירט אין מיין אָפּוועזענהייט, — האָט ערקלער'ט דער אָנ-געקומענער — איך ווייס נאָר, אַז אַל פּי נס איז מיר געלונגען צו ענטלויפען פון דער עסקאַרטע, וואָס האָט מיך איבערגעפיהר'ט פון סקאָטלאַנד-יאַרד אין דער בריקסטאָנער טורמע... איך האָב זיך דאָ צו-לאַנג פערהאַלטען מיט אייך, ווייל אַלע מיר, אַ חוץ דעם פער'רעטער (ער האָט אָנגעוויזען אויף האַרי'ן) מיר אַלע זענען אין אַ מורא'דיגע סכנה. איטליכע מינוט איז טייער. באַלד וועט דאַ-אַהער אָנקומען פּאָליציי... טוט אייך, וואָס איהר ווילט, אָבער איך מוז ענטלויפען...

ביי די לעצטע ווערטער האָט ער אַ דריק גע-טון אַ געהיימע ספּרענזשינקע און די וואַנד מיט די ביכער-פּאָליצעס האָט זיך אַ דריי געטון.

מיט איין שפּרונג איז בער'ענט געווען לעב'ן איהם.

— נישט אַזוי ראַפּטום, מיין פריינד!.. מיר וועלען אייך נישט אַפּלאָזען כל זמן מיר וועלען נישט וויסען אויף גענוי וועגן איהר זענט...

ער האָט דראָהענד אָנגעשטעלט אויף איהם זיין בראַונינג.

— אידיאָט! — איז אויף איהם אָנגעשפּרונגען בעלפאַרד—איהר ווילט, אַז מ'זאָל אונז אַלע אַרעס-טירען?... [illegible]

ער זיך געווענדעט צו דער מאַדאַם מאַלפלאַקע — ווי גאָט איז אייך ליב, ענטלויפט שנעלער!..

מאַדאַם מאַלפלאַקע האָט זיך אויפגעהויבען פון דער סאָפקע:

— דאָס איז דער ריכטיגער בעלפאַרד — האָט זי ערקלער'ט, — ער טראָגט אויפ'ן פינגער מיינעם אַ רינג, וואָס איך האָב איהם געשענקט: אַ גילדער-נער שלאַנג מיט גרינע שטיינדלעך... און אָט דעם — האָט זי פאָרגעזעצט מיט אַ שניידיגען קול, אָנווייזענדיג אויף האַרי'ן — אָט דעם דאַרף מען דער-הרגענען.

בעלפאַרד האָט זי אָנגעכאַפּט פאַר דער האַנד און אַוועקגעצויגען צום געהיימען דורכגאַנג.

אין דעמזעלבען מאָמענט האָט זיך הינטער די וואַנד פונ'ם הויז דערהערט אַ שאַרף פייפען פון די פּאָליציאַנטען.

אָהן שום צו זאָגען עפּעס האָט זיך מאַרטימער אַ קעהר געטון צו האַרי'ן און אויסגעשאָסען אין איהם, אָבער האַרי האָט זיך בעצייטענס איינגעבויגען צו מאַכען אַ שפּרונג און די קויל איז אַריבערגע-פלויגען איבער זיין קאָפּ.

אַ פערטויבטער פון דעם שאָס, שטיקענדיג זיך פאַר'ן פּולווער-רויך, האָט ער זיך אַ וואָרף גע-טון אויף מאַרטימער'ן, און אָנגעכאַפּט איהם ביים גאָרגעל.

די פענסטער-שויב האָט זיך מיט געקלימפּער פונאַנדערגעשפּרונגען און אַ צווייטער שאָס האָט אָפּ געהילכט אין צימער.

עמיצער האָט אַ געשריי געטון: „אָך", און מיט דער גאַנצער שווערקייט אַרויפגעוואַליעט אויף האַ-רי'ן צווינגענדיג איהם אָפּצולאָזען מאַרטימער'ן.

האַרי האָט זיך אויסגעגליטשט, זיך געוואָלט אויסגלייכען, אָבער אַ מורא'דיגער קלאַפּ איבער'ן קאָפּ האָט איהם בעטויבט.

פערלירענדיג דאָס בעוואוסטזיין, איז ער דער-רויפגעפאַלען אויפ'ן קאָפּ-פער, וואָס איז געלעגען אויף דער פּאָדלאָגע.

(פאָרטזעצונג קומט)

פרעהליכסטער און אויסגעלאסענטער קווארטאל פון פאריז—מאנמארטר

(*.2

סצענעס אין א קאבארעט

אויף מאנמארטר איז עס פונקט קאפויר ווי דער בעקאנטער משל פון דעם היישעריק מיט דער מוראשקע.

אין יענעם משל, ווי בעקאנט זינגט און טאנצט אפ דער היישעריק זיין זומער, בשעת די מוראשקע האָרעוועט שווער און ביטער און גרייט צו א פולען שייער שפייז פאר'ן ווינטער. די מאראל פון דעם פאבעל איז, אז דער היישעריק קומט דערנאך א הונגעריגער, א פערפרוירענער, צו דער מוראשקע בעטלען א שטיקעל ברויט און אביסעל פייער.

אויפ'ן מאנמארטר איז דאס פערקעהרט. דא טאנצען און זינגען די שעהנע פראנצויזישע היישעריקען ווינטער און די רייכע אמעריקאנער מוראשקעס קומען צו זיי בעטלען אביסעל ווייז און אביסעל באקעטען פייער, און זיי בעצאהלען דערפאר מיט די שווער-פערהארעוועטע דאלארס, אזוי אז די שעהנע היישעריקען קאנען צו דער עלטער רוהיג און זאט לעבען.

דער מוסר השכל איז, אז די מאראל פון די אלטע פרומע פאבעלען איז א דרייער נישט ווערט. דער פרעהליכער זינגער און טענצער קאן א סך א סך בעסער לעבען, ווי די מוראשקע — דער דעפאזיטאר פון דער באנק אוו יונייטער סטייטס אין ניו יארק. ער מעג זיכער זיין, אז א טייל פון זיינע אפגעשפארטע דאלאר'ס זענען געוויס אוועק צו די טענצערינס.

בכדי דאס צו בעווייזען האבען זיך אויפ'ן מאנמארטר געגריינדעט צוויי קאבארעטען. איינער הייסט "דער היישעריק" און דער צווייטער הייסט „די מוראשקע". ביי ביידען איז ווינטער פרעהליך. מען זינגט, מען טאנצט, מען איז זאט און עס איז וואַרעם נאך מעהר ווי ווארעם, עס איז הייס.

דער קאבארעט „מוראשקע" איז איצט זעהר בעריהמט אין פאריז און אלע נאכט איז דארט געפאקט. די קלוגע באלעבאסטע איז געקומען אויף א וואונדערבארען איינפאל. זי האט, נעמליך, אפגעגעבען א טייל פון פראגראם פאר ליבהאבער פון פובליקום, ווער וועס וויל, קען, אין דער צווייטער העלפט פון אוונד ארויסגעהן אויף דער סצענע און זינגען און טאנצען וויפיל זיין הארץ גלוסט און אויך וויפיל דאס פובליקום ערלויבט.

דא בייט זיך דאס פובליקום מיט'ן ארטיסט די ראלען: דער ארטיסט שטעהט אויפ'ן סצענע, און דאס פובליקום שפילט, און דאס מוז מען צוגעבען: דאס פראנצויזישע פובליקום קען שפילען עס מאכט דעם איינדרוק ווי אין זאל וואלט זיך געפונען די האנט פון א גוטען רעזשיסער.

און קומען קומט דאס פאר אזוי:

ווען דער אפיציעלער טייל פון פראגראם ענדיגט זיך, דאן טרעט ארויס אויף דער סצענע די קאנפעראנסיע (דער פיהרער פון דער פארשטעלונג), און ערקלערט, אז די סצענע שטעהט אפען פאר די געסט, פון זאל. ווער עס וויל, קען ארויפגעהן און ווייזען, וואס ער קען. דערביי בעט ער ביים פובליקום ער זאל משפט'ן מיט רחמים. נישט מיט דין, און זעהן צו האבען מיטלייד מיט די ארטיסטען. טאמער וועט איינער דעם פובליקום ניט געפעלען ווערען, דאן זאלען זיי שרייען בלויז „לע קראשעי!" דאס הייסט דער האטשיק, דא בעוויזט זיך פון די הינטער די קוליסען א ריזיגע שווארצע האנט מיט א האטשיק און נעהמט אן דעם אומגליקליכען ליבהאבער פאר'ן קאלנער און שלעפט איהם אוועק, דערפאר אבער וועט אויסגעטיילט ווע רען א פרייז פאר די ליבהאבער, וואס וועלען יא געפעלען ווערען — א פריין פון 20, 50 און 100 פראנק.

און בכדי צו זיין זיכער, אז דער פינף הונדערט קעפיגער טיגער אונטען, וואס הייסט פובליקום, זאל איננאנצען נישט אויפעסען די אומגליקליכע אנפאנגער, איז אי'ן פראגראם געדרוקט שווארץ אויף ווייס, אז אין זאל געפינט זיך פאליציי.

געענדיגט מיט דער רעדע, נעהמט ער רופען די אומבעקאנטע ארטיסטען, פון זאל נעמען קומען איינס, צוויי, דריי, פיר, צעהן, פופצעהן. עס נעמט דוכט זיך, קיין סוף נישט. פאריז איז גרויס און עס זענען דא גענוג מיידלעך און יונגעלייט, וואס דער האבער שטעכט זיי און זיי חלש'ען אויף אמאל צו שטעהן אויף דער ביהנע ווי אמת'ע ארטיסטען.

דער מארש אליין איז ווערט געלט. דער בעסטער רעזשיסער וואלט נישט געקאנט אויסקלויבען בען קיין בעסערע כאראקטער-טיפען.

אט געהט דער האנדעלס-אנגעשטעלטער, דער פריקאזשטשיק, דער פערקויפער אין א מיטעלען בעקלייד-געשעפט. דאר, ווי א פלאקען, איז זיין, מ'שטיינס געזאגט, זונטאגדיגען אנצוג, דאס פנים בלאס, מיט גרוי-ווייסע פלעקען, מיט א הויכען האר-טען גומענעם קראגען, מיט מאנזשעטען, וואס קריכען אראפ פון זיינע הענט, ער געהט'לייך, שטייף, מיט א וויכטיגען טראט, ווי אנ'אמת'ער ארטיסט, און רופט גלייך ארויס ביים עולם א „בעגייסטערונג"

נאך איהם געהט א קליין, דאר מיידעל, מיט א יודישען פנים — א פערקויפערין אין א גרינס-געשעפט, — אין א קורץ קליידעל איבער די שפיצען, מיט א פריזור אלא גארסאן. עס קומען נאך טיפען, אנ'ארבייטער, וואס איז אנגעזעהן ביי חברים פון זיין שאפ, אלס גוטער זינגער, א יודישער שוסטער אדער שמאטע-הענדלער, וואס האט אמאל א.י.ז. שטעטעל געשפילט אבשלומען אין שר למית; אנ'עלטערער מאניאק מיט א רויטען ראזירטען פנים אין א ריזיגע שווארצע הוט. דאס אלץ שטייגט פון די פאריזער קעלערען און בוידעמס, צו ווייזען זייער נישט-אנערקענטע קונסט פאר'ן פובליקום.

איך זאל שטעהן א רעש, ווי דערווייל אין א שטורעם, דער טוזענד-קעפיגער טיגער, וואס היסט פובליקום, האט מען ארויסגעלאזען פון שטייג, און ער גרייט זיך, מיט אפעטיט אויפ'ן קרבן.

ענדליך ווערען די ארטיסטען פערשוואונדען הינטער דער סצענע. און דא טרעט ווידער ארויס דער קאנפעראנסיע און פרובט בעטען רחמים ביים פובליקום, און בכדי די ארטיסטען צוצוגעבען מוט זינגט ער מיט'ן גאנצען פובליקום צעהן מאל אפ „גע פאפיר" (נישט מורא האבען).

דער דאזיגער געזאנג קען דעם מוטיגסטען ארטיסט די קישקעס אין בויך איבערדרייען, ווער עס האט א מויל און א האלז שרייט, ברומט, קוויטשעט ווי א קאץ, פייפט, בילט ווי א הונט: „נישט האב קיין מורא!"

ענדליך ווערט שטיל, ביי דער פיאנע זעצט זיך אנ'אלטע פרוי מיט א שפיציגער נאז ווי א שווערד, און דער פערקויפער אין באקלייד-געשעפט טרעט ארויס. ער איז שטאלץ, און קוקט מיט פעראכטונג, אויפ'ן המון, די מאסע, און מעג זי איהם ציהען מאל אויסשפייען, איז דאס א דרייער נישט ווערט. ער איז א זשעני, וועמען מען פערשטעהט נישט.

אין זאל איז שטיל, דער פיאניסט בעהעט א פאר אקארדען, און דער יונגערמאן לאזט ארויס א מין סארט שטים פון א ריזיגען פוסטען קרוג'על, אדער אנ'איבערגעזייערטען אוגערעק, און זיין מויל איז געשטעמפעלט, פון אלע זייטען ווערט א געשריי:

— דעם האטשיק!

— דעם קריוק!

— זאל ער זינגען פאר די מייז — שרייט איינער — וועלען זיי צולויפען.

— ער טויג אפילו נישט פאר אשמאטע-הענדלער — שרייט א צווייטער — ווען ער וועט אויסזינגען „הענדלער פון שמאטעס" — וועט מען מיינען, אז אנ'אייזעל הירזשעט.

אומזיסט פרובט דער פאטערליכער קאנפעראנסיע צו בערוהיגען דעם טיגער, דעם עולם.

— דעם האטשיק!

דאן בעווייזט זיך פון הינטער דער סצענע א ריזיגע שווארצע האנט מיט א האטשיק, בעהמט אן דעם זינגער פאר'ן קאלנער און שלעפט איהם אראפ פון דער סצענע.

נאך איהם קומט די מיידעל מיט די שטעקעלע פיסלעך, זי הויבט אן זינגען א פאפולערע ליד, „מארגאריט" זי הויבט אן צו זינגען אבער קיינער הערט נישט.

— ווען וועט זי אנהויבען? — שרייט איינער.

— זי זינגט דאך שוין — ענטפערט א צווייטער — איהר זעהט נישט, ווי זי אטעמט?

— זי האט א שטים פון א פלוי, שיקט איהר אין פלוי-צירק.

און איין מיטען א פערטע שטים:

— מענשען, לאמיר איהר צוהעלפען!

עס ווייזט זיך ארויס, אז אלע קאנען דאס ליד און דער זאל בעהמט זינגען, אלע צוזאמען, חבריש, און עס דוכט זיך, אז דער פינף הונדערט ברוסטיגער אטעם וועט באלד אוועקבלאזען דאס דארע מיידעלע פון דער סצענע, זי שטעהט אבער געסט, און ווארט ביז דאס פובליקום וועט ענדיגען, עס נעהמט אבער קיין סוף נישט, און זי געהט ענדליך אוועק. דאס פובליקום אבער האט נישט געענדיגט און עס ווערט ווידער א געשריי:

— מארגאריט!

— מארגאריט!

דאן ווייזט זי זיך, ווידער, מיט דער האפנונג טאמער האט מען זיך דערבארימט אויף איהר.

אבער ווי נאר זי ערשיינט, הויבט מען ווידער אן צו זינגען, ענדליך געהט זי אוועק מיט כבוד, אהן האטשיק.

איהר ארט פערנעהמט דער געשפענסט מיט'ן רויטען, דארען פנים און שווארצער ריזיגער הוט.

ער שטעלט זיך פאר אלס פלייטען קינצעגמאכער. צוערשט נעהמט ער א הילצערנע פלייטע, ווי די פאסטוכער האבען, און לייגט זי אוועק אויפ'ן פלאך פון האנט, און ער נעהמט די האנד אויסבויגען א קונץ. דאס הייסט: אז די פלייטע וועט נישט אראפפאלען, אבער ווי די האנט בויגט זיך, איז פליהט די פלייטע אויף דער ערד.

פארטיג.

דער עולם ברילט: „דעם האטשיק"!

אומזיסט כאפט ער ארויס צוויי פלייטעס, ווי פאלען ביי איהם פון ביידע הענט. דאן נעהמט ער די אין מויל און פרובט אריבערפייפען דעם עולם, עס העלפט נישט. די שווארצע האנט מיט'ן האטשיק פערענדיגט זיין קאריערע.

ענדליך קומט דער טעוצער, יענער בלאסער

(ווייטער זעה 8-טע זייט)

*) זעה אויך אין געסטיגען „נייער פאלקסבלאט"

נייע מתנות פאר דער „געזעלשאפט פריינד

פון העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים" אין ווארשא

פאר די לעצטע 4 חדשים איז שטארק געשטיגען דער צופלוס פון מתנות פאר דעם העברעאישען אוניווערזיטעט און אוניווערזיטעטס-ביבליאטעק אין ירושלים. פאר דער דאזיגער צייט איז פערצייכענט געווארען נייע כמעט 2000 ביכער וואס מאכען אויס 2330 בענדער. דער ס"ה פון די ביכער וואס די געזעלשאפט האט שוין ביז יעצט צוזאמענגעקליבען פאר דער ירושלימ'ער ביבליאטעק האט שוין איבערגעשטיגען 41000.

פון די בעקומענע מתנות וועלען מיר דא בעצייכענען נאר די וויכטיגע'ע 1) פון ד"ר האלינא און ד"ר בערנארד יאז 112 בענדער פון דער מעריציניש'ער ליטעראטור (די נייעסטע מאנאגראפישע ליטעראטור) און ליטעראטור אין אלגעמיין. 2) פון ה' בנימין מינץ (542 בענדער) אין יודאיסטיקא, געשיכטע פון וועלט-קריג, רוסישע ליטעראטור, א. אז. וו. 3) פון מאריאן שטאינסבערג (325 בענדער) געשיכטע פון וועלט-קריג, פאליטיק און סאציאלאגיע.

ה' י. ראטנעמער האט מנדב געווען א זעלטענעם קאמפלעט פון דער צייטשריפט „הבקר" און 3 קאבאלסטישע האנדשריפטען. הר. גוסטאוו ביכאווסקי האט צוגעשיקט א קאמפלעט פון זיינע אייגענע וויסענשאפטליכע ווערק איבערהויפט וועגען פסיכאנאליזע). פון איהר קראקאווער אפטיילונג האט די געזעלשאפט בעקומען א גאנצע רייה זעהר וויכטיגע ווערק פון 17 און 18 יאהרהונדערט צווישען זיי א מאנומענטאלע אויסגאבע פון פלאווטוס.

אויך מחברים און ארויסגעבער שיקען צו פינקטליך זייערע ווערק דער געזעלשאפט. אין משך פון די לעצטע 4 חדשים האט די געזעלשאפט בעקומען 295 נייע אויסגאבען.

די געזעלשאפט שטעהט אויך אין פערבינדונג מיט פערשידענע אינסטיטוציעס וועגען געגענזייטיגען אויסטויש פון ביכער און אויף דעם וועג האט די געזעלשאפט בעקומען איבער 615 בענדער פערשידענע העברעאישע און יודישע אויסגאבען פון די יאהרען 1917 — 1931 וועלכע האבען גראד געפעהלט אין דער ביבליאטעק און אויף אזא אופן איז דער ליטעראטור פון דער דאזיגער צייט קאמפלעטירט געווארען. דורך אויסטויש האט די געזעלשאפט אויך בעקומען 60 בענדער ביכער און צייטונגען וועגען די עקזאקטע וויסענשאפטען.

די געזעלשאפט איז אריינגעטרעטען אין פערבינדונג וועגען אויסטויש פון ביכער מיט דעם אינסטיטוט פאר ארכיטעקטור און קונסט-געשיכטע וואס עקזיסטירט ביי דער ווארשאווער פאליטעכניקום און האט אויף דעם וועג בעקומען פון איהם א גאנצען קאמפלעט פון זיינע וויכטיגע אויסגאבען.

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. ערא טישער ראמאן פון לאנדאנער לעבען

(כב)

— פארגעס, האט כארט דערשראקען געזאגט, גאס איז געשעהן, דאס איהר דאט נישט פערענדיגט דעם ענין.

— דער געלער האט זיך אפגעזאגט מיטצוהעלפען, ער האט פלוצלונג מורא בעקומען און איך אליין קען מיר דאך נישט העלפען.

— איהר זענט ביידע משוגע געווארען, נישט אנדערש, וואס פארא קונצען הויבט איהר איצט אן.

— וואס? איך בין שולדיג אז ער וויל נישט און טו איהם עפעס.

— אבער צו אלדי רוחות. געלד וויסט איהר צו נעהמען אהן שום ריזיקא, אהן שום איינשטעלען זיך. איך שטעל מיך איין פאר אייך און איצט ווען מיר אלע קענען אריינפאלען דרעהט זיך יעדער ארויס מיט עפעס אנדערש און וויל קיין האנד נישט צו-רירען, אזוי וועט עס נישט געהען.

האנס האט נאר געהויבען מיט די פלייצעס און גארנישט געענטפערט.

— און אפשר. וועל איך קענען מיט דיר די זאך דורכפיהרען, מיט איהם וועלען מיר זיך שוין אפרעכענען אנ'אנדערש מאל.

— דאס איז צו ריזיקאליש. סיקען נאך עמיצער בעמערקען אז דו געהסט אראפ אין דער באגאזש-אפטיילונג און דאן איז אלץ פערלוירען.

— נאך וואס האט זיין דער סוף, מיט א וואונק האט האנס געהייסען דעם געלען צום געשפרעך.

— נו, רעד מיט כארט'ען, דו האסט דאך דאס געוואלט.

כארט האט מעהר זיך נישט געקענט בעהערשען.

— דו געלער טייוועל איינער, דו באבע, וואס מאכסטו פארא געשעפטען, דו שטעלסט אין קאן אלץ, וואס מיר האבען ביז איצט מיט אזויפיל מיה און קאסטען אדורכגעזעצט. דו ווייסט דאך נישט ווער'ען קיין שפיאן, איבריגענס האבען מיר גע נוג מיטלען דיך צו פערפאלגען.

— טוט וואס איהר ווילט, הרגעט מיך אליין, אבער איך וועל מיינע הענד מיט בלוט נישט בעפלעקען. כ'קען שווייגען און וועל שווייגען. כ'וועל אייך העלפען מיט וואס נאר עס וועט מעגליך זיין, אבער קיין מענשען וועל איך נישט אומברענגען,

— רעד נישט מיט מיר קיין פילאזאפיע, מיר זענען נישט קיין בארמהערציגע שוועסטער, האט כארט נאכגעברומט דעם געלען, מיר געהען שטענדיג אויף געפעהרליכע וועגען און מוזען בעזייטיגען יעדע שטערונג וועלכע מיר בעגעגענען אויפ'ן וועג.

— איך קען נישט, איך קען נישט, טוט מיט מיר, וואס איהר ווילט.

ריטא וועלכע איז געשטאנען אנגעלעהנט ביי דער בארירע אין א פינסטערען ווינקעל פון שיף האט בעמערקט, ווי די צוויי מאטראזען זענען צוריק ארויסגעקומען פון דער הינטערשטער טרעפ, אויף וועלכער די זענען מיט עטליכע מינוטען צוריק אראפגעגאנגען. זי האט ווייטער אבסערווירט ווי זיי שטעהען זיך אויף דער וואך, און דא זדאס ארויפשלייכען זיך דאס ארויפ'גנב'ענען זיך פון איהר דירעקטאר. ארטי זי האט געהערט פון דעם ליידענשאפטליכען שמועס וואס איז פארגעקומען צווישען די דריי מאנספערשוינען און א שוידער איז איהר אדורך די ביינער.

זי האט נישט געוואוסט מיט וואס דאס צו פערטייטשען, אבער זי האט געפיהלט, אז די געהיימנישפולע סצענעס, וואס קומען פאר פאר איהרע אויגען, האבען א שייכות מיט'ן אומקומען פון פראפעסאר לעהמאן, זי האט אינסטינקטיוו געפיהלט אז דא קומען פאר עפעס גאר מורא'דיגע זאכען, און אז זי אליין ווי איהרע צעהן חבר'טעס זענען די סיבה פון די אלע גרויזאמקייטען וואס דא קומען פאר.

אין דעם אופן ווי אזוי די צוויי מאטראזען האבען גערעדט מיט כארט'ן האט די קליינע, שווארצע ריטא פערשטאנען, אז נאך די היינטיגע נאכט דארף אויף דער שיף ווידער פארקומען עפעס שרעקליכעס.

זי האט זיך נאך טיפער פערדרוקט אין א ווינקעל, אז מ'זאל זי נישט בעמערקען און ציטערענדיג אויפ'ן גאנצען לייב ווייטער אבסערווירט וואס דא וועט פארקומען.

— צי זאל איך נישט מאכען קיין טומעל? צי זאל איך נישט אלארמירען די שיף-בעדינונג? האט זי זיך אליין געפרעגט און דערויף זיך באלד אליין געענטפערט:

— וואס טוען זיי דען אועלכעס וואס איך זאל אויפהויבען א טומעל, די שטעהען און שמועסען, דאס טרעפט זיך דאך גאנץ אפט איך וועל נאר אויסגעלאכט ווערען.

אזוי טראכטענדיג איז איהר בליק געפאלען אויף די טרעפען אויף וועלכע די מאטראסען זענען אראפגעגאנגען און באלד ארויסגעקומען, עפעס א געהיימנישפולע מורא האט די ארומגענומען, זי האט פערמאכט די אויגען און ריטאן האט זיך פארגעשטעלט, אז דווקא דארט, אונטען וואוהנען די טרעפען פיהרען איז פארגעקומען א פערברעכען, ענטשליסענדיג זיך אויף דאס ערגסטע איז ריטא אראפגעגאנגען אויף די טרעפ, וועלכע זענען געווען גענוג העל בעלויכטען.

— אלזא, וואס שטעהען מיר דא האט כארט ווידעראמאל געפרעגט דעם געלען, די צייט ווארט נישט, עס ווערט שפעט.

האנס האט דערווייל אנגעשטופט א לולקע און זי דערלאנגט דעם געלען, דאן האט ער פ[illegible] ארויסגענומען א פלאש בראנפען איבערגעגעבען דעם געלען געגעבען איהם א קלאפ איבער דער פלייצע און געזאגט:

— נו, זיי'זשע נישט קיין דומקאפ. טרינק אויס אויף קוראזש און קום.

דער געלער האט געגעבען א לאנגען זופ פון פלעשעל, זיך אפגעשאקעלט ווי א האהן נאך א רעגען און געגאנגען צוזאמען מיט האנס'ן, כארט האט זיך בעהאלטען אין א ווינקעל.

שווייגענדיג זענען ביידע מאטראסען אראפ פון די טרעפ. זיי זענען גלייך צוגעגאנגען צו דער באגאזש-אפטיילונג וועלכע האט זיך געפונען אזוי שטיל, אז זי האט קיין סקריפ נישט געגעבען און מיט פעסטע טריט זענען זיי צוגעגאנגען צום ארט, וואו פראפ. לעהמאן איז געלעגען.

— איך וועל נעהמען פאר'ן קאפ און דו געלער פאר די פיס, איינס, צוויי, דריי און שלוס מיט דער געשיכטע.

— דאנער וועטער, האט האנס פלוצלונג אויסגעשריגען, וואו איז ער אהינגעקומען דער פערשאלטענער וואס איז דא געשעהען, וואס פארא רוחות האבען זיך דא אריינגעמישט.

דער געלער איז שנעל צוגעלאפען צו האנס'ן זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, דער געבונדענער, געפעסטעטער פראפעסאר לעהמאן איז נישט געווען.

(פארטזעצונג קומט).

——:)(:——

די לעזער, וועלכע האבען נישט געלייענט דעם ראמאן „ליבע און טויט" וועלען מארגען געפינען א קיצור פון דעם דאזיגען שפאנענדען און אינטערעסאנטען ראמאן.

פאליטישער פראצעס

5 יאהר, אנדערטהאלבען יאהר און בעפרייט

(א) נעכטען האט דאס קרייז-געריכט געמשפט 3 פערזאן, אלס בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט.

אין רעזולטאט איז דער 24-יעהריגער אריה זאיאנטשקאווסקי פערמשפט געווארן אויף 5 יאהר טורמע; דער 17-יאהריגער ישראל פלאט — אויף אנדערטהאלבען יאהר און דער 17-יאהריגער יא־קעל ווילטשינסקי איז בעפרייט געווארן.

פאביאניצער ארבייטסלאזע אין דער וואיעוואדזשטווע

(2) א דעלעגאציע פון פאביאניצער ארבייטס־לאזע סעזאן ארבייטער האט זיך געווענדעט אין דער וואיעוואדזשטווע, וועגען דעם, אז ביי די סע־זאן ארבייטען זאלען בעשעפטיגט קוים 15 פרא־צענט ארבייטסלאזע.

די דעלעגאציע האט בעקומען דעם צוזאג, אז די וואיעוואדען-מאכט וועט זיך בעמיהען צו אסיג־נירען געהעריגע קרעדיטען אויף צו בעשעפטיגען די פאביאניצער ארבייטסלאזע.

היינט אפצייכנונג לטובת בית היתומים

היינט קומט פאר ביי אונז אין שטאט אן אפ־צייכנונג לטובת דעם בית היתומים זגערזשער 40. די אינסטיטוציע האט יעצט אוועקגעשיקט די יתומים אויף א זומער-קאלאניע, די אויסגאבען זענען גרוי־סע און די צייטען זענען שווערע. אלע סימפאטי־קער פון דער אינסטיטוציע און די גאנצע יודישע בעפעלקערונג ווערען דעריבער געבעטען די דאזי־גע סימפאטישע אינסטיטוציע אונטערצושטיצען.

פערזאמלונג פון קליינהענדלער

די טעג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פער־זאמלונג פון קליינהענדלער-פעראיין, אלטע שטאט 10. אונטערן פארזיץ פון ה׳ שפייזער איז געעפענט געווארען די פערזאמלונג. ה׳ מינץ גיט אפ א בעריכט פון דער טעטיגקייט ביז צו דער יעצטיגע פערזאמלונג. עס רעדט אויך ה׳ מנחם קירשענבוים אז דער פעראיין מוז זיך אויך פערנעמען מיט שול־געלט פאר די קינדער פון די מיטגלידער פון פער־איין. דאן ווערט פארגעלעזען די נייע סטאטוטען און עס ווערט אויסגעוועהלט א פערוואלטונג: ערען פרעזעס — מנחם קירשבוים, פרעזעס — א. מינץ, וויצע-פרעזעס — ז. שפייזער, קאסירער — פישל פארבער. סעקרעטאר — פישל פ־ענקעל. עקאנאם — י. קאסאווסקי. מ. קריל יונה פאפאוויטש, א. וויסבערג, א. ליפשיץ, מ. פידלער, ג. ליפמאנא־וויטש. קאנדידאטען, א. קאפלעוויטש, ש. ניטקע, ה׳ זיידעמאן, דוד רובינשטיין, רעוו. קאמיסיע: י. זילבערינג, א. פרענקעל, א. ווארגאן, שידס-גע־ריכט מ. מינץ, פרענקעל, קאסאווסקי פידלער ניטקע.

ביי דער ווילנער טרופע

היינט, מיטוואך דעם 8. יולי וועט נישט געשפילט, די ווילנער טרופע איז פערבעטען געווא־רען קיין וולאצלאוועק.

מארגען, דאנערשטאג צום לעצטען מאל די קאמעדיע פון מאליער „דער קארגער" מיט א. סאמבערג אלס הארפאגאן.

פרייטאג, שבת און זונטאג לעצטע אויפטרי־טען פון א. סאמבערג אין שלום אש׳ס — „מאטקע גנב".

שלום עליכם׳ס 200,000 (גרויסע געווינס)

פון דאס ניי אינסצעניזירט ווערט זעהר פלייסיג צוגעגרייט. ס׳וועט זיין אנ׳עכטער פאלקסשפיל ווי שלום עליכם אליין האט דאס שטיק אנגערופען.

אין 200,000 געהען אריין א 20 נומערן געזאנג. די טעקסטען ספעציעל פערפאסט דורכ׳ן דיכטער משה בראדערזאן און די מוזיק קאמפאנירט העניך קאן.

פרעהליכסטער און אויסגעלאסענסטער קוואר־טאל פון פאריז — מאנמארטר

(ענדע פון 7־טע זייט).

יונגערמאן, וואס האט א פנים מיט ווייסע און גרויסע פלעקען, מיט א געלבליך־בלאסען בליש־צענדיגען נאז, ווי ביי נישט־דערשלאפענע, ער טאנצט, דער עולם איז רוהיגער, ער פאלט, הויבט זיך אויף, קריכט אויף אלע פיר, וויגט זיך, ווי א גולם, פון עולם שיטען זיך שטעכווערטלעך, וויצען. ער טאנצט אבער זיין אומגליקליכען לעבען אויס, הילפלאז, ווי געשטויסען פון א ברוטאלער קראפט, האט ער געוויגט איבער דער סצענע, דער עולם איז שטיל געווארען און אפלאדירט איהם.

דער לעצטער איז געווען א דרייסטער, חוצפה׳־דיגער יונגערמאן, וואס האט אין קופלעטען אויסגע־זידעלט דעם עולם. ביידע האבען בעקומען דעם פרייז.

דעם איינפאל מיט׳ן האטשיק האט ארויסגע־רופען א דיסקוסיע אין דער פראנצויזישער פרע־סע. עס האבען זיך שוין געפונען גוטע מענשען, וואס האבען געשריבען א פראטעסט צום מיניסטער, ער זאל דאס פערבאטען. דער מיניסטער האט אויף דעם נישט געענטפערט. אין פאריז איז פריי: ווער עס וויל, קען געהן אויף דער געפאהר געשלעפט צו ווערע[ן] פון דער שווארצער האנט.

ארויסגעהענדיג באקדעם פון קאבאר[ע]ט האב איך געהערט א שמועס פון צוויי געסט. איינער האט שטארק פראטעסטירט:

— עס דערנידעריגט דעם מענשליכען כבוד — האט ער געטענה׳ט.

דער צווייטער האט איראניש צוגעגעבען:

— גלויבט מיר, מיין פריינד, אין לעבען, אין דער פאליטיק, אין דער פרעסע, אין דער ליטעראַ־טור זעגען דא אזויפיל וואס זענען ווערט דעם „לע קראשוי". עס וואלט נישט געשאדט צו האבען אזא האנט אין עפענטליכען לעבען, וואס זאל אויספיהרען דעם משפט פון פובליקום, דאס פובליקום האט זעל־טען א טעות, ווען מען לאזט איהם פריי משפטען.

פערשוואונדענע געווארען אנ׳ אלטיטשקע פון 77 יאהר

פון פעפער־גאס 15 איז זונטאג פארנאכט ארויס־געגאנגען אנ׳עלטערע פרוי פון 77 יאהר און ביז היינט נישט צוריקגעקומען. די פרוי טראגט אויפ׳ן קאפ א רויט טיכעל און אויף די שולטערען א קראַ־טען־טיכעל, אויף די פיס לאטשען. איהר נאמען איז באשע מוריינע. זי איז נישט ביים קלארען זין. ווער עס ווייסט וועגען דער פרוי ווערט געבעטען מיטצוטיילען פעפער־גאס 15 צו אייזיק שער.

מאשין־לעכער
ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, ד. 8 יולי

12,00 צייט-סיגנאל. 1,15 גראמאפאן-מוזיק. 4,30 פראגראם פאר קינדער. 5,45 לאדזער פאסט קעסטעל. 4,50 קאמוניקאטען פאר פישער און שי־פער, 5,00 ראדיא כראניק. 5,35 גראמאפאן-מוזיק. 6,00 פארטראג 7,00 לייכטע מוזיק. 7,40 גראמא־פאן-מוזיק. 8.00 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס־קאמער. 8,15 קאמוניקאטען. 8,30 מוזיקאלישע געשפרעכען. 10,00 קאמעראל־קאנצערט. 10,15 פעליעטאן. 25,10 קאמוניקאטען. 12,00 לייכטע און טאנץ מוזיק.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און ווייטערע טעג!
פרעכטיגער דאפעל־פראגראם!
„שפאנישע נעכט"
וואונדערשעהנע דראמע. — אין די הויפט-ראלען:
Aleksander D'ARCY, Marguerritte ALLAN
„לעבענס־קארוזעלע"
פילם, געשאפען אויפ׳ן גרונד פון דער ערצעהלונג
פון Irena Zarzycka אין די הויפט-ראלען:
IZA NORSKA i HARRY CORT
אכטונג, זומער = סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס ...
[illegible]
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: ... פראפ. ד״ר בארא[נ]ש, פראפ. דר. י. מא־רישלער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
דעם ה. ספעציאליסט י. ראפאפארט, וואהנהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט פאר אויסהיילען מיר די זעהר שווערע בראך-קראנקהייט ... 25 יאהר ...
אויס איהם מיין הערצליכסטע דאנקבארקייט.
Tema Rozenblum.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 2-1
ד״ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 2-1 און פון 7-6
ד״ר יונגמאן נערווען-קראנקה. פון 12-2
ד״ר סטופעל רענטגען פון 12-2 און 4-6
ד״ר שאפירא פרויען- און געבורטס-הילף פון 1-11½
ד״ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5-6
ד״ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10-11, 2-3 און פון 6-7
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11-12 און פון 4-5
ד״ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1-2
ג. ראזעס צאהן-ארצט פון 9-1
א. גראזענמשיק צאהן-ארצט פון 3-7
צאהן-טעכניש, פלאמבירונגען, קראנען, ... ביי דער לעטשניצע איז געעפענט בכחרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטינע).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען אין שטאט.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.
נעמט אן פון 1 ביז 3 נאכם. און פון 6 ביז 8.30, און זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכם. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 ז.

ד״ר ראבינזאן
פאדעמביע
גראנד-פענסיאנאט

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל-ארצט פאר ניערן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4-7 אוונד.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שטה׳ן 8-10, 12-2, און 5-8, זונטאג און יו״ט 9-1, פאר דאמען בעזונדערע ווארטע-זאל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארם.
בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (מאנטמאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אוונד און לעמש־ניצע „אמבולאטאריום" ליסטאפאדע 1 (עלעקטאטריק־גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

השבת אבדה.
פארלאנדיג פון רודע-פאביאניץ מאנטאג 8 פריה קיין לאדז, האב איך פערגעסען א קליינע טאשע, אין וועלכער עס האבען זיך געפינען פער־שידענע נאטיץ-ביכלעך, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין ווערט נישט, ווי אויך 3 וועקסלען: 1) 600 זל. אויסשט. הוגא הערמאנס. צאהלבאר ד. 11/8, 2) 200 און 100 זל. אין בלאנקא, אויסשט. מאסאוויעץ. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. דער ערליכער געפינער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפצוגעבען צו מ. זראנסקי, גלובנא 62.

Dr. med. J. BETTE
ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
Piotrkowska 6, telef. 148-95
נעהמט אן פון 8-11 פריה און פון 4-6 נאכם.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman